

PIARISTA DIÁK

A MAGYAR PIARISTA DIÁKSZÖVETSÉG LAPJA

73. szám

2011. szeptember

Veni Sancte újra a pesti Duna-parton...

Elérkezett a magyar piaristák várva várt újabb nagy napja: az 58 esztendő után Pest belvárosába visszatért Piarista Gimnázium 295. tanévnitő Veni Sancte-ját 2011. szeptember 2-án eredeti helyén, a Duna-parti kápolnában tartotta.

A piarista tulajdon átvétele miatt súlyosan méltatlan támadások ugyan már 1990 után hamarosan megindultak, mégis a kápolna újrahazsználatba vétele – Antall József miniszterelnök hathatós beavatkozásával – a korábbi Egyetemi Színpad kiköltözése után az 1991. év karácsonyára, december 21-én megtörtént (PIARISTA DIÁK 39. szám). A sietősen végbement rendbehozatalt követően már a következő év nagycsütörtökén, április 16-án szentmisét mutathattak be (P. D.: 40. sz.). Az épületet 1953 óta használó ELTE Bölcsészkar kiköltözése után az egykori rendházi (B) épületet 2001. június 5-én adták vissza, majd annak a Sapienta Főiskola használatára kialakítása után 2002. november 16-án avatták fel. (P. D.: 43. sz.). Egy hosszabb szünet következett. A kápolnát 2008. ősszel zárták be, hogy a volt gimnáziumi (A) épületben is meginduljanak a nagyarányú átépítések (P. D.: 68. sz.). Így következhetett el a gimnázium visszatérése 2011. május 16-án, s hamarosan a rendház is, most pedig a Ház megáldása és a megújított kápolna felszentelése.

A Piarista Palota Erzsébet-híd felőli főhomlokzatán immár büszkén hirdeti a felirat:

COLLEGIUM ORDINIS SCHOLARUM PIARUM ERECTUM A.D. MDCCCXV.

A tanévnitő szentmise főcelebránsa dr. Erdő Péter bíboros prímás volt, s mellette Varga Lajos segédpüspök (volt piarista diák), a piarista rendtagok között Rómából Ruppert József atya is. A világi előke-lőségek közül elfogadta a meghívást Orbán Viktor miniszterelnök, jelen volt Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, Hoffmann Rózsa, Rétvári Bence és Soltész Miklós államtitkárok, Rogán Antal V. kerületi polgármester, képviseltette magát a köztársasági elnök és a főpolgármester, az egyházi személyek között ott volt Osztie Zoltán plébános, szerzetesrendi előjárók és képviselők, rektorok, s persze az ide gyakran ellátogató Dalma asszony és Klára asszony.

A szentmise homiliáját dr. Erdő Péter bíboros érsek mondta:

Házak, templomok megújulása, visszatalálása eredeti rendeltetésükhöz azért is öröndetes, „mert az

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Labancz Zsolt tartományfőnök atya köszönetnyilvánítása jelent meg a MPDSz Hírlevelében (2011. augusztus 31-i III/15. számában) a Mikszáth Kálmán téri épület kipakolásában, az iskola és a rendház Duna-partra átköltöztetésében segédkezőknek: főleg a mai és a közelmúltban végzett diákoknak s az öregdiákoknak is, akik az 1948. évi államosításig, illetve 1953-ig ebben a nagyszerű épületben járták gimnazista éveiket. „Mindig megható számomra látni, hogy öregdiákjaink milyen szeretettel fordulnak egykori tanáraikhoz, milyen fontos számukra a kapcsolattartás Alma Materükkel” – írta tartományfőnök atya.

esemény erőteljes jelentést hordoz, jelképpé magasodik”. A Duna-parti épület „régóta központi szentélye a magyar katolikus közoktatásnak. A mérete, az eleganciája, sőt a pusztaság elhelyezkedése is itt a város szívében mutatja, milyen nagy hivatásra vállalkoztak a szerzetesrendek, és milyen nagyra becsülte ezt a munkát az egész társadalom. Egyrészt a kiváló színvonalú oktatás, másrészt a harmonikus, teljes, Isten felé megnyíló ember nevelése olyan szolgálat, amelyre minden népnek és minden kornak szüksége van. Az utóbbi 20 évben újra nagyobb részt vállalhatott egyházunk a közoktatás és a nevelés feladatában. De ellenszélben haladt a hajó, nehezen tértek vissza régi gazdájukhoz az épületek. (...) Az egész életnek az ifjúság tanítására és nevelésére való szentelése ma is önálló, markáns hivatás marad, amit a szerzetesi önfeláldozás világos tanúságtételével ma is érdemes, ma is nagyszerű elvállalni.” A kápolna fényképét tanáraink áhítattal mutatták nekünk. „Aligha gondolta akkor valaki, hogy ez az épület és ez a kápolna egykor visszakapja eredeti rendeltetését. (...) Legyen számunkra is az elmélkedés és az imádság helye. (...) Emlékezzünk arra, hogy hiteles kereszténynek lenni sohasem volt könnyű. Vállaljuk bizalommal azt, amit Údvözítőnk elvár tőlünk Evangéliumának hirdetésében és az emberek szolgálatában” – fejezte be a Kegyes Iskolák Királynéja és a Rendalapító Szent segítségül hívásával.

Labancz Zsolt provinciális atya a köszönet kifejezésével kezdte ünnepi beszédét tartományfőnök elődeinek – Jelenits István, Kállay Emil és Urbán József atya – szolgálatáért és fontos döntéseiért. Továbbá már a mai idők szakembereinek, munkatársainak – Golda Jánosnak és építész kollégáinak, Szilvássy László piaristának, valamint a kivitelezőknek – megálmodó, tervező, építő leleményükért, kitartó munkájukért.

„A mai ünnepi alkalom – csakúgy mint annak idején az 1953-as szomorú búcsúzás ettől az épülettől – sajátos erővel és mégis nagy természetességgel a gondviselő és történelmet alakító Isten elé állít minket. Akkor a nehézségek közepette kellett felismerniük a piarista atyáknak, merre s hogyan vezeti őket az Uristen. Ma örömmel adunk hálát, s örömmel fogadjuk a történelem számunkra kedvező alakulását. Azonban most is kutató lélekkel fogadjuk: merre, hová hív Istenünk? Mi az üzenete ünnepünknek?” – tette föl a kérdést, majd emlékezésében visszatért az alapító Kalazancius atyához, aki ha a szegény gyerekeknek „igazi segítséget akar adni, akkor iskolát kell nyitni számukra, amellyel egész személyiségük bontakozását tudja szolgálni. (...) Ez a kalazanciusi meglátás azóta sem vesztett értékéből. (...) Krisztusi lélek lakott benne, krisztusi lélek volt számára a gyerekek tanítása, nevelése. (...) Ez a hit és ez a szenvedély tette lehetővé, hogy őseink a nehézségek ellenére is örömmel mondjanak igent Pest városának megtisztelő felkérésére. (...)

A pesti iskola „úgy jelenik meg előttünk, mint a magyar egyház, a magyar társadalom és kultúra éltető, eleven otthona: valódi Alma Mater, tápláló anya. (...) Keressük, hogyan is kapcsolódjunk friss lélekkel ehhez a fényes múlt-hoz, amelynek folytonossága nem szakadt meg soha.” – Ezután a felvilágosodással és az ipari forradalommal kezdődő, máig ható következményeket elemezte,

amikor „oktatás és nevelés, iskola és közösség elvált egymástól. (...) A személyt és annak tehetségét egyre inkább azonosítani kezdték intellektuális képességeivel (...) E régóta tartó folyamat eredményeként manapság szokás már nemcsak nevelési vészhelyzetről beszélni, de a felnőtt társadalom válságáról is. Ennek hatásait lépten-nyomon tapasztalhatjuk hazánkban is. (...) Olyan iskolára van szükség, amely újra az egész embert tudja a figyelme középpontjába állítani: az egész embert, a teljes embert. (...) Olyan iskolát szeretnénk alakítani, amely az élet értelméhez segíti diákjainkat, hogy fölfedezzék: mennyire értékes az ő személyük”. Aki ilyen, „megtalálja majd hivatását közösségében, társadalmában is (...) Amikor keresztény iskolát építünk, létfontosságúnak tartjuk, hogy közösséget alapítsunk. (...) Így válik majd az iskola nemcsak tudásközvetítő helyé, de lélettérre, ahol testvérekre és barátokra talál diák és tanár, szülő és öregdiák. S akkor tudjuk majd megvalósítani Kalazanci Szent József nagy álmát, az evangelizáló iskolát, az egész ember fejlődését szolgáló iskolát, ha ezek a közösségek a keresztény hit megélésének helyei lesznek. (...) A kalazanciusi látomás, ahol hit és tudás, kultúra és evangélium, hit és élet összetartozik, így válhat újra valósággá.” (...)

„Keressük azt, hogy mire van most a legnagyobb szükségünk nekünk, tanároknak és diákoknak. S találjuk meg közösen a legjobb válaszokat. A jövő miránk vár, Isten áldásával folytassuk utunkat – nagyszerű a küldetésünk...!”

Orbán Viktor eljövételének célja, hogy elmondhassa: „...meggyőződésem szerint Magyarországon akkor lesz békesség, derű és jólét, hogyha minden a neki rendelt, vagyis természetes helyére kerül.” Hamvas Béla szerint: „...a nagy örökség egyúttal kötelesség. Nehéz helyzet csak ott támad, ahol az ember a kötelességét megtagadja. (...) Kultúrában születni nem csak annyit jelent, hogy élvezzük a kiváltságokat, amit az ősök alkotása teremtett, hanem annyit is, hogy előkészítjük az utódok kultúráját. (...) Tizenkét nemzedék élete, öröme és bánata, sikere és kudarca sűrűsödött össze történelemmé. Az egymást követő nemzedékek sorsának metszéspontjában egy olyan iskola áll, amelynek falai között a magyar kultúra, a magyar történelem jeles alakjai nevelkedtek.” – Majd felidézte 1717. november 4-ét, amivel „kezdét vette egy hosszú, tekintélyes és elismerésre méltó történet (...), amely szorosan egybefonódott a nemzet vészterhes történetével (...), azután küzdelem a szovjetország rendszer uniformizáló és nemzetellenes szándékaival szemben. Az idő hamarosan eltemeti a percembereket, az iskolabezárásokat és a hatalmaskodókat. Mert egyes emberek felett lehet uralkodni ideig-óráig, léteznek lelkek, amelyeknek áruk van, gerincet is meg lehet törni erővel, de – és számomra ezt jelenti az Önök gimnáziumának a sorsa – az emberi szellem végülis törhetetlen. (...) Ez a megnyitó is jó hír mindannyiunk számára, hiszen azt jelenti, hogy amíg vannak, lesznek, akik nem adják fel; akik mégis, akkor is, csakazértis képesek újra kezdeni; s vannak, akik állandóan virrasztanak – nos, addig nincs mitől félnünk.” II. János Pál pápa szerint virrasztani annyit jelent, mint „megpróbálni lelkiismeretesen élő emberré válni, azaz nevén nevezni a jót, nevén nevezni a gonoszt, és nem mosni össze őket.” Jelenti: „felelősséget érezni azért a nagy örökségért, amit hazának nevezünk, előkészíteni az utódok kultúráját –

ahogy Hamvas fogalmazott. Ezért alapítottak iskolát eleink éppen a legnagyobb szükségben.”

„Antall miniszterelnök úr, egykori piarista diák, egyszer azt mondta, hogy Európában még az ateista is keresztény (...), vagyis kulturális és morális értelemben az európai ember nem tud kibújni keresztény bőréből. Ez hatalmas lehetőség a megújulásra, amelyre kétségtelenül szüksége van nemcsak Magyarországnak, hanem az egész európai kontinensnek. (...)

Ebből kell levezetnünk azokat a tanácsokat, javaslatokat, programokat, amelyekre szüksége van az európai és a magyar embernek a XXI. században.”

„Ennek a gondolatnak a jegyében azt kívánom, hogy az ebben az épületben tanulók méltók legyenek a piaristák szellemiségéhez, nemzeti örökségéhez, mert valamennyire nagy szüksége lesz a hazának!”

Lejegyezte: Farkas Zsolt

A PIARISTA REND MAGYAR TARTOMÁNYÁNAK KÁPTALANI JÖVŐTERVE

Tartományi tanácskozás Kecskeméten

(2011. augusztus 23–24.)

I. Közösség (Labancz Zsolt)

1. A provinciai kongregáció segítse és kísérje közösségeinket, hogy növekedjenek szerzetesi életünk alapvető területein, amint azt Konstitúcióink tartalmazzák: imádságos életünk, melynek központja és forrása az Eukarisztia ünneplése; közösségi életünk; szolgálatunkban való elköteleződésünk.

2. Közösségeink egyre inkább a rendtagok őszinte találkozásának helyei legyenek, közösségeinkben erősödjék a rendtársak közötti őszinte kommunikáció, alakuljon ki a közös megbeszélés, reflexió, döntéshozatal és tervezés gyakorlata. Ez segít minket Isten akarátának közös keresésében.

3. A rendházi közösségek is törekedjenek az egymással való kapcsolat erősítésére.

4. A házfőnökök egyre inkább a rájuk bízott közösség pásztorai legyenek, akik személyes figyelemmel kísérik, segítik a közösség és rendtársaik életének alakulását.

5. Különös figyelmet fordítsunk idősebb rendtársainkra, hogy személyes gazdagságuk mindnyájunk javára váljék, s életük ezen szakaszán is megtalálják helyüket a közösségi életünkben, szolgálatunkban.

6. Fogalmazzuk meg közös életünk és szolgálatunk alapvető személyes feltételeit és magatartásformáit. Továbbá, hogy a közösség hogyan segítheti a rendtársakat ezek kialakításában.

II. Küldetés (Nagy A.)

1. Fontos a minőségfejlesztés fogalmának, tartalmának és gyakorlatának újragondolása, kiszélesítése, beleértve a kalazanciusi pedagógiai alapelvek tisztázását, a pedagógus képzését és segítését. (A bizottságban elhangzottak figyelembevételével.)

2. A tartományi kongregáció mérje fel a rendtartomány oktatási és nevelési intézményeinek meglévő lelkipásztori gyakorlatát, és az érintettek bevonásával dolgozzon ki egy pásztorális tervet, amit a helyi

intézmények saját hagyományaik és viszonyaik figyelembevételével tudnak majd alkalmazni.

3. A tartományi kongregáció szervezzen olyan piarista továbbképzési alkalmakat, melyek segítik a rendtársakat és világi munkatársaikat abban, hogy a kalazanciusi karizmák szerint tudjanak működni tanári hivatásgyakorlásukban (rászorulók, szakmai továbbképzések, cigányság integrációja, osztályfőnökség, pedagógia calasanciana stb.)

4. Mivel nekünk, piaristáknak kiemelten fontos feladatunk a szegényekkel (pl. a cigánysággal, hátrányos helyzetű diákokkal stb.) való különleges törődés, ezért a tartományi kongregáció segítse munkatársaikat az erre való felkészülésben, ösztönözze, támogassa és szervezze az ilyen jellegű vállalkozásokat.

5. Ma, amikor a családok válsága kézzel fogható válság, a piarista iskolák a diákokkal való foglalkozás közben segítsék a ránk bízott gyerekek családját nevelési feladataikban, számítva a családok egymás közti szolidaritására is.

III. Hivatásgondozás és képzés (Czeplédi Zsolt)

1. A következő négy évben – lehetőleg minél előbb – a tartományi vezetés készítse el a folyamatos képzés tervét, a képzésnek legyen tartományi felelőse és munkacsoportja.

2. A káptalani jövőterv részeként elfogadjuk a kezdeti képzésre vonatkozó jelentés célkitűzéseket tartalmazó utolsó (IV.) pontját.

3. A következő négy évben – lehetőleg minél előbb – a tartományi vezetés készítse el a hivatásgondozás tervét, a hivatásgondozásnak legyen tartományi felelőse és munkacsoportja.

IV. Világiak (Urbán József)

VÍZIÓ. A világiak és szerzetesek együttműködésére a falu képét használjuk. A falu központjában áll az is-

kola és mellette a templom, amelyek a falu népe számára a szellemi és lelki növekedést szolgálják. Ezek számunkra a hagyományt, a karizmat és az életető erőt jelentik. Ennek a falunak a magja a rendház mint piarista közösség – kicsit megviselt, mégis vannak lakói; körülötte pedig házak vannak egyedülállókkal és családokkal. Összefogja őket, hogy mindannyian az iskola és a templom körül élnek és szolgálnak. Jóllehet a rendház a magja ennek a faluközösségnek, a falu népe mégis kölcsönösen tanul egymástól: civilek és szerzetesek, szülők, diákok és tanárok. Ez a falu életet adó hely is: egyéneknek és közösségeknek egyaránt; diákoknak, családoknak és szerzeteseknek. Falunk gyógyító közösség akar lenni: azokat a sebeket, amelyeket hordozunk vagy egymástól kaptunk együtt hordozzuk, és közösségi voltunkból adódóan gyógyítjuk – a faluban fakadó életető forrásoknál és gyógyvizeknél. A falu léte nem öncélú: iskolánknak, templomunknak és közösségünknek küldetése van a falun kívül is.

1. Képzési rendszert dolgozunk ki a közös piarista karizmáról világiaknak és piaristáknak. Ebben a rendszerbe olyan képzéseket szervezünk, amelyek a hivatás kultúráját erősítik – segítik hivatásunk megtalálását és megfogalmazását, valamint szolgálják hivatásunkban való növekedésünket is (lelkigyakorlatok, tapasztalati tanulási alkalmak).

2. Rendtartományi és helyi szinten meghívunk sokrétű találkozási alkalmakra tanárokat, diákokat, szülőket és öregdiákokat. Olyan programokat szervezünk, amelyek a gyógyulást, a biztonságot és a kibontakozást segítik az egyénnek és a közösségnek egyaránt.

3. Annak érdekében, hogy tisztábban lássuk, milyen értékeket kapunk egymástól piaristák és világiak, valamint hogy mely dolgok segítik együttműködésünket, és melyek nehezítik, végezzenek a helyi közösségek név nélküli kérdőíves közvélemény-kutatást a velünk együttműködő világiak körében.

4. Bátorítsuk a helyi piarista közösségeket, hogy

szabadon elindulhatnak azon az úton, hogy közösségük nyitottabb, befogadó közösségé váljon. Szabadon gondolkodhatnak a befogadó közösség kritériumain, és tehetnek kísérletező lépéseket ebbe az irányba.

5. Tegyük liturgikus életünket és hivatásunkat szervezettebb egységgé azáltal, hogy életünket, mindennapos pedagógiai helyzetünket és találkozásainkat megjelenítjük imádságunkban (pl. zsolozsmáink imádságai, hívek könyörgése...).

V. Gazdaság (Szilvási László)

1. Közösségeink gazdálkodása legyen egységesen szabályozott, átlátható mind a közösség tagjai, mind a tartomány számára a tartományi Gazdasági Szabályzat előírásai szerint.

2. A személyes szükségletek átláthatók és tervezhetők legyenek a rendtag és a közösség számára egyaránt – a szegénységi fogadalom megélésének megfelelően.

3. Helyi szinten legyen egyértelműen meghatározva a különböző gazdálkodási egységek feladat- és felelősségi köre, valamint egymás közötti kapcsolata.

4. Tartományi szinten erősítsük a hálózatos működést és a szolidaritást a gazdasági egységek között.

5. A tartományi Gazdasági Szabályzatnak megfelelően leltározzuk tartományunk kulturális javait – különös tekintettel a Piarista Múzeumra.

6. Tartományi szinten keressünk rendszeres többletforrásokat munkatársaink jobb anyagi megbecsülésére.

A Tanácskozás idején kezdte meg a noviciátust Balla János volt kecskeméti tanítványunk, s tette le egyszerű fogadalmát Szabó Gáspár és dr. Vas Bálint eddigi novicius. Ugyancsak ekkor szentelte pappá Bábel Balázs Kalocsa-kecskeméti érsek Bozók Ferenc piarista diákonust is.

Kitüntetések augusztus 20-a alkalmából

A „piarista család” több tagja részesült magas állami elismerésben Szent István ünnepén.

A Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal kitüntetést érdemelte ki *Szervátiusz Tibor* Kossuth-díjas szobrászművész a magyar kultúra iránti elkötelezettsége, példaként szolgáló, történelmünket és kiemelkedő személyiségeinket megformáló művészete, a magyar nemzet mellett mindig következetesen kiálló, példaeértékű életútja elismeréseként. (Kolozsváron érettségizett).

A Középkereszt kitüntetést nyerte el *Tar Pál* volt nagykövet. (Budapesten érettségizett).

A Tisztikereszt kitüntetést vehette át *Balás Béla* megyéspüspök és *Schanda Balázs Tibor*, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem JÁK dékánja (Mindketten Budapesten végeztek).

Lovagkereszt kitüntetésben részesült *Barlay Tamás*, a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) vallási főszerkesztője (Budapesten érettségizett); és *Farkas István*, a mosonmagyaróvári Piarista Általános Iskola és Középiskola igazgatója (Kecskeméten érettségizett), valamint *Hegedűs Endre* zongoraművész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Budapesti Tanárképző Intézete zongoraprofesszora.

A kitüntetésekhez szívből gratulál a Diákszövetség nevében is lapunk Sajtóbizottsága!

F. Zs.

Dr. Sibalszky Zoltán

ÉLETPÁLYÁJÁNAK ISMERTETÉSE

A Magyar Piarista Rend iskoláiban az elmúlt évtizedekben is számtalan kiválóság maturált. Azonban ne csak az alkotó értelmiségre gondoljunk, hanem arra a sok ezer egyéb képzettségűre is, aki nem rendelkezik felsőfokú végzettséggel. Közöttük is számos kiváló szakember található. Eljön az idő, amikor nem csak az érdemeket szerzett elhunyt tanárainkról és diáktársainkról fog az utókor megemlékezni, hanem a még élő, szakmai és egyéb érdemeket szerzett, az olvasó számára addig ismeretlen társainkat és kiemelkedő szakmai tevékenységünket is megismerhetjük esetleg nem csak a Piarista Diák újság hasábjairól.

Az alábbiakban egy közöttünk élő, alkotó diplomás szakember életpályáját szeretném bemutatni olvasóinknak, diáktársainknak. Azonban több mint hat évtizedes pályafutását néhány oldalon nagy megalkuvással lehet csak ismertetni.

Sibalszky Zoltán 1926. július 29-én született Budapesten. A Budapesti Piarista Gimnáziumban érettségizett 1944-ben, majd 1949. szeptember 1-jén szerezte meg elektro-gépészmérnöki oklevelét a Budapesti Műszaki Egyetemen.

1955-ben került az akkor Mezőgazdasági Gépészmérnöki Főiskola (majd 1958-tól az Agrártudományi Egyetem Mg. Gépészmérnöki Kara) Mg. Villamosítása és az Állattenyésztés Gépei Tanszékére, ahol 42 éven át a Villamosítás és az Elektrotechnika tárgyak előadásait tartotta és oktatását irányította mint egyetemi adjunktus, majd egyetemi docens. Több jegyzetet és tankönyvet készített ezekhez a tárgyakhoz.

1972-ben műszaki doktori szigorlatot tett „summa cum laude” minősítéssel. Disszertációjának tárgya: Termikus villamos fogyasztók a magyar mezőgazdaságban.

1992-ben ment nyugdíjba, de azóta is tevékenykedik az egyetemen. (Az egyetem neve 2000 óta Szent István Egyetem.)

MUNKÁSSÁGA

Részt vett a tanszék kutató munkáinak a villamosítással, illetve a villamosság és energia mezőgazdasági felhasználásának kérdéseivel kapcsolatos részben.

Az 1950-es és 60-as években számos mezőgazdasági üzem és község villamosítását tervezte. 1962 óta az OMFB-ben (Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság) is tevékenykedett, többek között a mecenatúra pályázatok elbírálásában is részt vett.

1958 óta a magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) tagja. 1992-ig elnökségi tag, utána a MEE tanácsának tagja és a MEE Fogyasztó Berendezések Szakosztályának alelnöke volt.

1967 óta vezeti a MEE *Villamosság és Energia a Me-*

zőgazdaságban Munkabizottságát, 1992-ig tagja volt az Elektrotechnika című folyóirat szerkesztőbizottságának. A MEE szaktanácsadója cím birtokosa, az Ipari Minisztérium bejegyzett szakértője és igazságügyi szakértő.

1998-ban részt vett a MEE keretében annak a tanulmányoknak a kidolgozásában, mely az új technológiájú szélenergia-művek magyarországi lehetőségeit dolgozta ki, és amely előkészítette ezek hazai megjelenését.

2000-ben tagja lett annak a hat főből álló bizottságának, amely az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának felkérésére előkészítette a megújuló energiaforrások felhasználására vonatkozó törvénytervezetet.

1968 óta tagja a CIGR (Mezőgazdasági Műszakiak Nemzetközi Bizottsága) Villamos és Energia Szekciójának. A CIGR Magyar Bizottságának Villamos Szakcsoportja elnöke. 1979-től a CIGR IV. (Villamos és Energia) Szekció alelnöke, majd 1982–94 között elnöke volt. 1994-től e szekció tiszteletbeli elnöke és a teljes CIGR tiszteletbeli alelnöke. 2009–10-ben ügyvezető elnökként ismét ő vezette a szekciót.

1975–81 között a CIGR *Villamos biztonsági kérdések a mezőgazdaságban* nemzetközi munkabizottságát irányította. 1966 és 1990 között számos országos és nemzetközi konferencia szervezését vezette, illetve irányította.

1983 és 2000 között Balatonfüreden, illetve Budapesten megszervezte a *Megújuló energiaforrások racionális alkalmazása a mezőgazdaságban* nemzetközi konferenciákat. 1984-ben részt vett a CIGR világkongresszus szervezésében Budapesten.

Magyarországon 1971–2009 között összesen 12 nemzetközi tudományos konferencia szervezését irányította, vagy vett részt szervezésükben.

1976 és 1990 között a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen évente megszervezett Gépesítési Tudományos Tanácskozás szervezési munkáját az egyetem részéről ő irányította.

1977-ben megkapta a francia mezőgazdasági minisztertől a Francia Köztársaság Mezőgazdasági Érdemrendje kitüntetés lovagkeresztjét, ami a Polgári Becsületrend egyik változata. (Ez akkor Magyarországon csak dr. Holló János professzornak, a Központi Kémiai Kutató Intézet vezetőjének volt meg.)

ÉRDEMEINEK ELISMERÉSEI

1982-ben megkapta a Bláthy Díjat,

1990-ben az Elektrotechnikai Nagydíjat,

2000-ben pedig Életpálya-díjat kapott a Magyar Elektrotechnikai Egyesülettől.

1994-ben a CIGR milánói kongresszusán a CIGR elnökétől a Honorary Vice-President címet és kitüntetést kapta meg.

1988-ban a marokkói Rabatban megkapta a CIGR

elnökétől az akkor alapított Recognition of Merit kitüntetéssel,

2000-ben Tokióban a CIGR Fellow kitüntetéssel,

2010-ben pedig a kanadai Quebecben a Presidential Citation kitüntetéssel.

2008-ban a Magyar Mérnöki Kamara Örökös Tagja címet kapta meg.

Érdemes megjegyezni, hogy Magyarország a CIGR-nek 1967-ben lett tagja, másodikként az akkori szocialista országok közül, és néhány év alatt sikerült kivívni a magyar mezőgazdasági technika iránt a résztvevő országok és az egész CIGR elismerését, amiben a Villamos és Energia Szekcióban végzett munka nem kis részt jelentett.

A CIGR főtitkára, a belga Daelemans professzor 2000-ben Gödöllőn, a Gépész Kar 50 éves jubileumi ülésén a következőket mondta:

„Hasonlóan hosszú ideig működött együtt a CIGR szervezetével Sibalszky professzor úr, aki sok éven át

tevékenykedett a CIGR IV. Szekciójában. Több mint tíz éven át mint elnök vezette a IV. Szekciót, melynek még ma is aktív tagja. Számos CIGR IV. Szekciós szemináriumot szervezett Magyarországon, melyeken aktívan közre is működött. Jelenleg ő a CIGR tiszteleti alelnöke, s még ebben a pozíciójában is rendezett szimpóziumot a Szekció számára ez évben. Nemzetközi vezető szerepe óriási.”

A villamosság oktatásával és kutatásával, a mezőgazdasággal kapcsolatos publikációinak száma 243, ebből külföldön jelent meg 35. Egyéb cikkeinek száma 283. Több szakkönyvet is írt, és mintegy 34 egyetemi jegyzetet.

1958-ban a földművelésügyi minisztertől a Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója,

1975-ben az oktatási minisztertől az Oktatás Kiváló Dolgozója,

1978-ban a mezőgazdasági minisztertől a Kiváló Munkáért kitüntetéssel vehette át.

1983-ban megkapta az Agrártudományi Egyesület Aranykoszorús jelvényét, majd

1995-ben a Pro Re Rustica Renovanda kitüntetéssel,

2010-ben a Szent István Egyetem Gépészmérnöki Kara 60 éves jubileumán a Kar Díszoklevelét kapta meg.

1992-ben megkapta a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Emlékérmét, az Egyetem Gépészmérnöki Karától a Pro Facultate kitüntetését, az oktatásügyi minisztertől pedig a Pedagógus Szolgálati Emlékérmét.

1953-tól 2010-ig tanári és egyéb szakmai munkásságáért 38 díjat, emlékérmét, oklevelet, diplomát, becsületrendet, hazai és nemzetközi kitüntetéssel kapott.

Számos külföldi egyetemen és konferencián tartott előadásokat (Németország, USA, Japán, Indonézia, Thaiföld, Törökország, Olaszország, Hollandia, Spanyolország, Bulgária, Jugoszlávia, Anglia, Franciaország, Csehország).

Kitüntetéssel kapott a prágai Agráregyetemtől, a törökországi Izmiri Ege Egyetemtől, a japán Kyotói Egyetemtől.

1998-ban megkapta a Consulting Editor (a Kiadó Konzulense) of The Contemporary Who's Who címet és kitüntetését a kiadótól.

Európa, Ázsia, Afrika, Észak-, Közép- és Dél-Amerika földrészekén 63 országban járt egy vagy több alkalommal.

Angolul, németül, franciául folyékonyan, olaszul, spanyolul mérsékelten beszél, latinul és görögül olvas.

Nemrég köszöntöttük 85. születésnapján.

Isten éltesse, Professzor Úr!

Borza György,
okl. gépészmérnök

Diáktársi találkozók

- A Budapesten 1942-ben érettségizett A és B osztályosok jelentkezését várják társaik a 2012 májusában tartandó, 70 éves jubileumi találkozójukra. Pontos idejét, helyét és egyéb tudnivalókat a Diákszövetség esedékes Hírlevelében, illetve a PIARISTA DIAK következő (2012. márciusi) számában közöljük.

- *Dr. Simon Sándor* volt osztályfőnökünk (1943–1948) 100 esztendeje született. Ez alkalomból sírjánál az október 23. körüli napokban tartunk megemlékezést, illetve veszünk részt emlékmiséjén. Pontosabb adatok megtudhatók majd a Hírlevélben, illetve az osztályfelelőstől.

F. Zs.

A PIARTOUR AJÁNLATÁBÓL...

Erdélyi utazást hirdetnek 2012. május 8–12. között Farkas György vezetésével Szatmárnémeti–Zilah–Töröcsvár–Zágon–Gelence–Sepsiszentgyörgy–Farkaslaka–Torockó–Sztána–Nagyvárad érintésével.

A szokásos félpanziós utazás díja: 230 euró.

Jelentkezés: hétfői napokon a Diákszövetség irodájában Csapody Gézánál 15–17 óra között, amikor a tervezett útvonal részletesebben is megismerhető.

Ezt a felhívást a Hírlevelekben és lapunk következő számában újra meghirdetjük.

F. Zs.

Emlékezés gr. Klebelsberg Kunó kultuszminiszterre 1875–1932) – II. rész

Klebelsberg Kunó sikeresen indította el a kultúrdiplomáciai munkát, amelynek keretében kiépítette a Collegium Hungaricum rendszert (Berlin, Bécs, Róma, Párizs [Párizsi Magyar Intézet]). Ennek révén a tudomány több területén (történelem, jog, irodalom, képzőművészet, stb.) a kiemelkedően tehetséges szakemberek számára a hosszabb ösztöndíjas időszakra (fél, 1, illetve 2 év) ellátást és kutatási lehetőséget (könyvtár) biztosított. (Ezekben az intézményekben dolgozott például Kosáry Domokos, Soó Rezső, Szőnyi István, Melocco Miklós, Bibó István, Keresztúry Dezső, Aba-Novák Vilmos, Szentgyörgyi Kornél, Vilt Tibor, Straub F. Brunó, Mályusz Elemér, stb.). Ennek a kollégiumi rendszernek a kiépítése lehetővé tette a tudományos kapcsolatok rendszeres ápolását. *Franciaországban*, Párizsban Magyar Intézet létesült. Párizs évente 6-8 ösztöndíjasnak biztosított tartós kinntartózkodást. *Anglia* (London, Oxford, Aberden, stb.) az 1930-as évek elején átlag 14 ösztöndíjas helyet biztosított hazánk fiatal szakemberei számára. Az *USA* részéről a Rockefeller-ösztöndíj volt nagy lehetőség a fiatal mérnökök képzésére. A Népszövetség a pénzügyi stabilizáció céljából hazánkba delegált főbiztosa (Jeremiah Smith) tiszteletdíját egy alapítványba helyezte hasonló céllal. Görögország és Finnország között bilaterális ösztöndíjak létesültek.

A teljességre való igény nélkül meg kell említeni azokat a beruházásokat, amelyek a 20-as években létesültek: Tihanyi Biológiai Intézet alapkövetétele (1926) és avatása (1927), az elvesztett Ógyallán lévő csillagvizsgáló Gellérthegyben való felépítése, Országos Levéltár új épülete, Testnevelési Főiskola és előcsarnokában az olimpiai aranyérmesek márványtáblája, Szeged Dóm téri épületek és ezen belül a Nemzeti Emlékcsarnok nemzetünk történelme notabilitásainak bustjeivel, szobraival.

2. A középiskolai reformok keretében a miniszter létrehozta a *humán- és reálgimnáziumokat* + reáliskolákat. (A *reálgimnáziumokban* a latin alapokra épített modern humán műveltség megszerzése került előtérbe; a *reáliskola* a matematikára és természettudományokra támaszkodó általános műveltség megszerzését jelentette). Klebelsberg meggyőződése volt, hogy a reálgimnázium az, amely élő nyelveket beszélni tudó, cselekvőképes nemzedéket tud felnevelni. *Szegedi látogatásai során egy alkalommal látogatást tett a Piarista gimnáziumban is, és részt vett a felső osztályosok egyik történelem óráján, ahol elbeszélgetett a tanulókkal.* A miniszter bővítette a polgári iskolák számát, amelyekben a cél az volt, hogy a szerényebb kulturális igényű polgári társadalmi réteget főleg a gyakorlati műveltség magasabb színvonalára emelje. Klebelsberg Kunó: „a polgári iskola valósággal az az eszköz, amely a népes fal-

vakat a maga csendes munkájával felemelkedni segíti a kisvárosok színvonalára”. Feltétlenül meg kell említeni, hogy a kisbirtokos osztály gyermekei részére a műveltséget emelni kívánó ú.n. *középfokú mezőgazdasági iskolák* létesültek. Nem lenne teljes a kép, ha elfeledkeznénk a több helyen létesített *iparostanonciskolák* kialakításáról. A felekezeti ellentétek megelőzése volt a célja azzal, hogy a budai ciszterci gimnázium felépítése mellett jelentős támogatást adott a sárospataki református kollégium Angol-internátusának megindításához, illetve támogatást a budapesti izraelita gimnázium fejlesztéséhez.

3. A népiskolai építőprogram

Eötvös József kultuszminiszter véleménye volt, hogy „... egyetlen igazi nagy erősségünk nemzeti műveltségünk. Ha az állam egyfelől kimondja az általános iskolakötelezettséget, akkor másfelől az az államnak kötelessége, hogy az iskolák építését előmozdítsa, a terhek nagy részét viselje, és így lehetővé tegye a tankötelezettség végrehajtását”. Meg kell jegyezni, hogy a magyar népoktatás már az I. világháború előtt is nagy kihagyásokkal működött. Minden hatodik tanköteles gyermek nem járt iskolába, és voltak megyék, ahol a tanulók mintegy harmadának nem volt helye az iskolában, s emellett 10% feletti volt az analfabetizmus az 1920-as népszámlálás adatai szerint. Utóbbiak mellett a túlszűfolt osztályok nehezítették a hatékony oktatást. Meggyőződése volt a miniszternek, hogy a demagógia és ennek következménye, a forradalom ellen csak egy módszer van: a KULTÚRA és a RÁDIÓ. Klebelsberg Kunó fontosnak tartotta, hogy a tehetséges gyermekek felemelkedését segítse elő elsősorban különösen a nagybirtokrendszer nyűgében dolgozó hátrányos helyzetű szülők gyermekei, illetve a tanyavilágban szétszórtnak élők esetében. Ezen a szinten is cél volt az új értelmiségi réteg pótlása, kiegészítése. Alapvetőnek tartotta, hogy minden pedagógus és az arra illetékes „tehetséghalász” legyen, aki a szorgalmas, tehetséges, példás magaviseletű gyermekeket a Nemzeti Közművelődési Alapítvány révén a továbbtanulás céljából kollégiumi elhelyezéshez, ösztöndíjhoz juttassa. Ilyen kollégiumi lehetőségek voltak például Pécsen, Szegeden stb.

Az egyetemi építkezésekkel párhuzamosan megindult a *népiskolák felépítése*, amelynek alapját az 1926. VII. tc. biztosította. Ennek keretében 3400-3500 új tanterem és kb. fele annyi tanítói lakás felépítése volt a cél. A mintegy 5000 objektum felépítése 64 350 000 Pengőbe került. A kultuszminiszter eredeti célja 9000 népiskolai tanterem felépítése volt, azonban a gazdasági válság oly sok minden mellett ezt is megakadályozta. Az 5000. népiskolai tanterem felavatásá-

ra Szegeden a Rókusi-iskolában került sor 1930. októberében. Meg kell említeni, hogy számos új *kisded-óvó* épült fel főleg az ipari munkásság által lakott helyeken: Csepel, Kíspeszt, Pestújhegy, Rákospalota. Számos *könyvtári egység* épült fel, amely fokozatosan emelte a műveltségi szintet.

Örült Klebelsberg annak, hogy az új alapokra helyezett népoktatási hálózatból a legtöbb az Alföldnek jutott, mert szerinte „...Tatártól, töröktől ez a föld, ez a nép szenvedte a legtöbbet”. Legelőször Széchenyi látta meg legmélyebben a magyarság és az Alföld élet-halál harcát. Ugyanakkor Trianon után az Alföld jelentősége súlyosabb lett, mivel az ország területéből (93 000 km²) 42 000 km² esett az Alföldre, és az itteni lakosság (3 900 000) 697 községben élt. (Dunántúlon 2040 kisebb-nagyobb községben éltek az emberek). A miniszter hirdeti, hogy az Alföldnek nem elsősorban humán gimnáziumok, hanem minél több mezőgazdasági népiskola, iparos-, és kereskedelmi tanonciskola kell. Klebelsberg az Alföld felemelése érdekében két külön szervezetet létesít: Országos Alföldi Bizottságot és az Alföldkutató Bizottságot. Az utóbbi szervezet háttérét a jól felszerelt természettudományi intézetek adták, amelyek révén az Alföld talajának, klímájának, növény-, és állatvilágának a tanulmányozása vált lehetővé. Klebelsberg célja volt a kultúrfölény biztosítása a szomszédos népekkel szemben, de ezt kulturális és tudományos szintre korlátozta.

Klebelsberg Kunó irdatlan nehézségek közepette, állandó jobb- (például Turul Szövetség) és baloldali támadásoknak kitéve, a defetizmussal, az elégedetlenséggel, a szegénységgel küzdve, mérhetetlen opti-

mizmussal és akaraterővel végezte munkáját, és követelte meg a kitűzött célok elérését. A kulturális felemelkedésben előnyt adott a középosztályból, korábban dzsentri rétegből származók gyermekei részére, de nem maradtak ki ebből az ország jelentős elmárádásában lévő földműves lakosság gyermekei sem. Sok tízezerre tehető azoknak a tanulóknak a száma, akik részére az 5000 egységből álló tanyai iskolákban, gimnáziumokban, polgári iskolákban, egyetemeken megnyílt a feljebb jutás útja. Mintegy 2500-ra tehető azok száma, akik a Collegium Hungaricum rendszerét igénybe vehették, és váltak szakterületük elismert vezetőivé, válhattak kitűnő szakemberekké. Külön ki kell emelnünk ezt az eredményt, mert az I. világháború mérhetetlen áldozatot követelt hazánktól: több mint 500 000 katona halt hősi halált, illetve lett súlyos sebesült.

Klebelsberg Kunó kötelezővé tette a rendszeres testnevelést (részben ennek keretében létesült a levegőmozgalom), március 15-e megünneplését, és különös súlyt helyezett a nemzeti lobogó tiszteletére.

Utólag is elismerés illeti Klebelsberg Kunó miniszter kilencéves működési idejét, amely alapjaiban újat adott az oktatás, művelődés minden szintjén egy reménytelennek tűnő és szegény világban. Munkájának eredményei máig hatnak, és abban az időben igényesen kiművelt, kitűnő szakemberek képezték azt a réteget, amelynek szaktudása, igényessége és munkája még ma is emeli a nemzetet.

*Dr. Schneider Imre, prof. emeritus
(Pécsi Tudományegyetem ÁOK)*

Piarista címer egy állami gimnázium bejáratán

Immár 25 éve annak, hogy a Veszprémi Lovassy László Gimnázium, áttörve a több évtizedes hallgatás korlátját, nyílt főlvállalással elődjének vallotta az 1948-ban államosított Veszprémi Piarista Gimnáziumot. Az 1711. évi alapítás 275 éves jubileuma alkalmából, a Rendtartomány képviselőjének meghívásával rangos ünnepséget rendezett az utódgimnázium vezetősége, iskolájuk kiadott emlékkönyvében terjedelmes megemlékezéssel dokumentálták elődeik gazdag múltját, s a könyv borítóján a sajátjuk mellett helyet adtak a piarista címernek is. Támogatásukkal alakult meg a *Lovassy és Volt Piarista Öregdiák Baráti Kör Egyesület*, amelynek működéséhez azóta is folyamatosan biztosítják a tárgyi feltételeket. Az elődök iránti tisztelet fejeződik ki abban is, hogy a Lovassy Gimnázium adott helyet a második világháború diák és tanár áldozatai emlékére felavatott gránittábla kompozíciónak.

A közelgő 300 éves jubileum megünnepléséhez különösen tiszteletreméltó felzárkózással csatlakozott a Lovassy Gimnázium. Az évfordulót nem csupán alkalmi-egyszeri megemlékezéssel méltatják, hanem azt a 2010/2011. tanév teljes idejére kiterjesztették. A múlt év szeptembere óta a gimnázium bejáratán művészi kialakítású transzparens hirdeti a „300. tanév” ünneplését, ugyanitt az eredeti piarista címer nagyalakú képét is feltüntették, az ennek keretmotívumait továbbörökítő új saját címerük mellett. A tanév folyamán havonként tartott ünnepi előadásai sorozatában piarista öregdiák visszaemlékező előadást is beiktattak. Ezen túl helyet adtak az Öregdiák Baráti Kör külön előadásorozatának is.

Sorolhatnánk még a 2011. októberi nagy ünnepségre előkészített, további lovassys szerepvállalásokat is, amelyet jelentőségében aláhúz, hogy mindezeket az ország egyik legjobb gimnáziuma teszi egy olyan városban, ahol a Piarista Rend nem tudott újra iskolát indítani. A kihalóban lévő veszprémi piarista öregdiákok elégtételt és megnyugvást érezhetnek arra nézve, hogy a mai határainkon belül elsőként alapított ősi iskolájuk szellemiségének és emlékének van továbbvivője diákvárosunkban.

Lechner László

Dr. HABSBURG OTTÓ (1912–2011)

Az Osztrák-Magyar Monarchia egykori trónörököséről, jelenkori megszólítása szerint az „elnök úrról”, halála és temetése alkalmával megemlékezett az egész nagyvilág, különösen a neki is sokat köszönhető Európai Unió, meg szülőföldje Ausztria, s a Habsburg-uralkodóházból négy évszázadon át származó uralkodóink kapcsán országunk, amelyet nagyszerű munkásságával „szerzett hazájának” is vallhatott.

Habsburg Ottó meglepően nagyszerű, csodálni valóan jó szellemi és fizikai állapota az utolsó években, otthonában elszenvedett balesetet után kezdett végzetesen romlani, s vezetett életének 99. évében július 4-én elkerülhetetlen halálához a bajorországi Pöckingben. Beszentelése és első felravatalozása a helyi Szt. Ulrich templomban ment végbe folyamatos szentségimádás közepette. A közeli Münchenben a Theatiner-templomban a kétnapos újabb felravatalozás során a München-Freising-i bíboros érsek mutatott be gyászmisét. Július 12-én már Mariazellben volt Ottó koporsója, s a tavaly februárban elhunyt hitvese, Regina főhercegnő szarkofágja jelenlétében másnap mondott rekviemet a Graz-Seckau-i megyéspüspök, amely ősi osztrák és magyar zarándokhelyhez ők ketten, nemkülönben Károly király és Zita királyné is szoros szálakkal kötődtek. Itt már jelen volt XVI. Benedek pápa személyes legátusaként Schönborn bíboros bécsi érsek is, továbbá az olmützi érsek, a nagyváradi és a szatmári megyéspüspök, Várszegi Asztrik püspök bencés főapát, külföldi más bencés apátok és papok, főleg a volt Monarchia területéről. A szentírási részleteket német, illetve magyar nyelven az elhunyt két gyermeke, Károly és György olvasta fel. A gyászmise után máris elindultak Bécs felé.

Habsburg Ottó több napig tartó gyászmenete – hosszú és értékes életéhez hasonlóan – európai mértékű volt. Kettőjük koporsója július 13-án az esti órákban érkezett Bécsbe, s máris a kapucinusok ún. császárkápolnájában ravatalozták fel. Itt a gyászolóknak két napon át volt lehetőségük a búcsúvételre, ahol keresztény, muszlim és zsidó imák is felhangzottak.

Az ünnepélyes rekviemre július 16-án került sor a bécsi Stephansdomban a bécsi bíboros érsek vezetésével, ezernél is több meghívott részvételével, kint pedig sok ezren kivetítőkön követték a kétórás szertartást. Ott volt a svéd királyi pár, a luxemburgi és a lichtensteini nagyherceg, a jordániai herceg, a volt román király, az Európai Parlament elnöke, az osztrák államelnök, a korábbi és a jelenlegi kancellár, a horvát kormányfő, a cseh külügyminiszter. Magyarországot Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes képviselte. A koporsót a család címeres fekete-sárga zászlója takarta, s a hajdan volt Monarchia országaiból származó hagyományörző egyesületek díszegyenruhás tagjai vették körül. A főszékesegyház kórusa és zenekara Haydn rekviemjét adta elő.

A bécsi bíboros érsekkel együtt misézett a prágai és a nagyszombati érsek, a brünni (cseh) és a banjalukai (bosnyák), a laibachi (szlovén) püspök, több bencés, ciszterci és kapucinus szerzetes előjáró, a Német Lovagrend nagymestere, száznál is több pap, közöttük Paolo Habsburg atya. Jelen volt még Szaikosz görög-ortodox metropolita, a Sankt Pölten-i és a (magyar származású) linzi püspök. XVI. Benedek pápa üzenetét a gyászmise kezdetén a bécsi apostoli nuncius tolmácsolta – aki már előzőleg, a gyász hír vételekor részvéttáviratot intézett a családhoz, amelyben az elhunytat „a békéért elkötelezett nagy európainak” nevezte, aki „hosszú és tartalmas élete során Európa változó, mozgalmas életének tanúja lett. (...) Isten előtti felelőssége és jelentős öröksége tudatában kiemelkedő európaiként fáradhatatlanul síkra szállt a békéért, a népek együttműködéséért és egy igazságos rendért ezen a kontinensen.”

A szentmise olvasmányát és szentleckéjét Ottó főherceg fia, Károly, illetve az ő legidősebb fia, Ferdinand Zvonimir olvasta fel. Az evangélium után Schönborn bíboros homiliáját német és magyar nyelvű köszöntéssel vezette be: „Dicsértessék a Jézus Krisztus!”, majd méltatta az elhunytat. (Az ő sokadik elődje keresztelte a főherceget.)

Habsburg Ottó világitó példája a saját, mással fel nem cserélhető hivatásához egy életen át tartó magabiztos, hűséges ragaszkodásnak. Életével megmutatta teljesen más környezetben is, hogyan lehet hűnek maradni annak ellenére, hogy környezetünk teljesen megváltozott. Neki is meg kellett találnia a saját hivatását. Éber, eleven, féltelenül tudott teljesen új helyzetekbe belebocsátkozni. Bátran, határozottan, tudatosan kitartott amellett, amit ő származásánál fogva örökségként és feladatként ismert föl. Csodálatra méltó volt az a képessége, hogy figyelmen és szegyenkezés nélkül vállalt teljesen új helyzeteket. De azoktól sem riadt vissza, akik el akarták hitetni vele jelentéktelenségét, és akik benne csak létének árnyékát akarták látni. Az övele kapcsolatos ellentmondásos megítélések ezekből a tulajdonságokból adódnak. Van, akinek túl modern volt, s akinek túl konzervatív, sőt reakciós.

Ritka mélységben élte meg a keresztény hitet, ahogyan

Ritka mélységben élte meg a keresztény hitet, ahogyan

szüleitől látta. Nem sírta vissza a múltat, de nem engedett azoknak sem, akik mindent sötétben akarnak látni. Életével megmutatta azt, hogyan lehet görcsöktől mentesen erőt meríteni a tegnaptól a holnap számára. Mi, osztrákok, mindnyájan tanulhatunk abból, ahogyan ő a történelemhez viszonyult. Tekintet nélkül származására, saját rangjára vagy vallására, mindenkiel egyenrangúan találkozott.

Az igazságosságra törekedett, mert látta, mi történik, ha brutális hatalom elűzi az igazságosság rendjét. Szíve minden szenvedélyével, nagy intelligenciával, bátran szolgált a béketervet. Egész életében Jézus Krisztus boldogmondásai közül egynek sem volt olyan nagy súlya, mint akik a békesszerszörökre vonatkoznak. Még az olyan jól sikerülő európai integráció sem hozza el a Paradicsomot a földre – ez nem is a politika feladata. De a népek és a kultúrák jó és hasznos együttélésében, a nyelvek és vallások támogatásában látta saját feladatát, hivatását – hűen ősi családja örökségéhez, Jézus Krisztus evangéliumának szellemében, aki a béketeremtőket boldognak mondja. Az elhunyt egy régi, éppen negyven évvel ezelőtti idézete szerint: *Isten nem várja el tőlünk, hogy győzelmi jelentéseket vigyünk eléje. A sikert Ő adja meg – tőlünk csak azt várja, hogy mi a legjobbat tegyük, amire csak képesek vagyunk.*

Habsburg Ottónak megérte élni. Ma itt mondhatjuk: *Isten fizesse meg, Nagy Ur! Isten fizesse meg, Nagy Hazatérő! Isten fizesse meg, te Hű Szolga!* – fejezte be homiliáját Schönborn bíboros érsek.

Az egyetemes könyörgéseket az elhunytanak hét gyermeke mondta: Károly, György, Andrea, Monika, Michaela, Gabriela, Walburga. A rekviem végén elhangzott a hagyományos császári himnusz, s megkondult – a különlegesen ritka alkalomhoz méltó módon – a 21 tonna súlyú nagyharang, a Pummerin. S megindult a több ezres gyászmenet a történelmi Belvároson át egy kilométernél is hosszabb útvonalán a Kapucinus-templomhoz. Élén a katonaság díszegysége haladt. A koporsót nem gyászhintó szállította, hanem a kijelölt személyek hordozták. Utána a családtagok és a meghívott vendégek, a papság és a katonaság, a hagyományörzők díszes történelmi egyenruhájukban, majd besorolt az együttérző, gyászoló közönség.

A kapucinus kriptá – amely a XVII. század óta szolgál e minőségében – kapujában sor került a legendás, mély értelmű „kopogtatási” szertartásra. A zárt kapu túloldaláról elhangzik a kérdés: *„Ki kér bebocsátást?”*. Erre a koporsó mellől idekint elsorolják az elhunyt származási adatait, rangját, aztán címeit, érdemeit. De mindkétszer a válasz ugyanaz: *„Nem ismerjük őt!”*. Harmadszorra már csak ennyi hallatszik: *„Ottó, egy halandó, bűnös ember.”* Mire a válasz: *„Úgy, hát jöjjön be!”* – s a templom kapuja feltárult.

Az altemplom kriptájában a kicsiny kápolnába viszik le. Itt a koporsót az oltár mellé helyezik, ahol immár hitvesével, Reginával együtt kétoldalt, balra és jobbra nyugszanak. 1989-ben ez a kápolna Ottó felsőges anyját, Zita királynét fogadta be – most már az ő fiát is feleségével. Ám ott van a márvány mellszobor alakjában IV. Károly király emléke is, aki száműzetés-

ben 1922-ben hunyt el a távoli Madeira szigetén. Így tehát „jelen” van ő is – miként a felirat tudósít: *„non corpore quidem, sed suffragiis suis patriae semper praesens”* („mégpedig nem testben, de a haza alattvalóiban mindig jelen”).

A temetés kegyeletos aktusa azonban nem ér véget Bécsben, az egykor volt Ausztria-Magyarország másik fővárosában is tartottak rekviemet. A budapesti Szent István Bazilikában július 17. délutánján gyülekeztek a családtagok, a meghívottak és a gyászoló közemberek sokasága. Jelen voltak Habsburg Ottó gyermekei: Károly (a Habsburg Ház feje) és felesége, György, Andrea, Ludwiga, Michaela, Gabriela, Walburga és György, meg az unokák és dédunokák. A magyar államot a legmagasabb szinten képviselték Schmitt Pál államelnök személyében, s ott volt a Legfelső Bíróság és a Legfőbb Ügyészség vezetője, a kormány számos tagja, a politikai, társadalmi, kulturális életünk kiemelkedő személyiségei, lovagrendek tagjai, külföldi diplomaták és polgármesterek.

A gyászmisét dr. Paskai László bíboros, volt esztergomi érsek koncelebrálta a magyar Püspöki Kar több tagjával, számos pappal. Kezdetén felolvasták német és magyar nyelven XVI. Benedek pápa Károly főherceghez intézett táviratát. *„Mély együttérzéssel fogadtam édesapja, Ottó császári és királyi Fenség halálhírét. A gyász és a veszteség fájdalmas órájában az elhunytért mondott imádságban csatlakozom Önhöz és az egész császári családhoz. Ottó főherceg hosszú és gazdag életével egész Európa változatos történelmének tanújává vált. Isten színe előtt vállalt felelősségében és gazdag öröksége tudatában Európa nagy fiaként fáradhatatlan volt a békéért, Európa népeinek kapcsolataiért és a földrész igazságos rendjéért való küzdelemben. Isten, az Úr jutalmazza meg őt bőségesen sokrétű tevékenységéért, amelyet a népek boldogulásáért folytatott, és a Mennyek Országában ajándékozza meg Őt az Élet teljességével. A Szűzanya közbenjárását is kérve adom apostoli áldásomat a családra és mindazokra, akik Ottó főherceget gyászolják, és Örök Üdvösségéért imádkoznak. XVI. Benedek pápa”*.

Dr. Paskai László bíboros homiliájában végigtekintette a megboldogult életét.

Az Úr oltáránál és az eucharisztikus közösségben emlékezünk Magyarországon is Habsburg Ottóról, az utolsó magyar király trónörökös fiáról. Isten kiváló szellemi adottságokkal és hosszú élettel ajándékozta meg, élete egy évszázadot ölelt fel. Rendkívüli társadalmi, politikai, gazdasági változásokat élt át. A sokszor számára nehéz helyzeteket is méltósággal és körültekintő bölcsességgel viselte. Az Istentől kapott nagy ajándékát, a hosszú életet és a szellemi tehetségét a közösség javára használta fel. Élete fő tevékenysége a politikai élet területe volt. Kiemelten emlékeztet, hogy tagja volt a Páneurópai Uniónak, majd az Európai Uniónak. Folytonosan Európa egységéért fáradozott, törekvése volt, hogy a vasfüggöny végre megszűnjön. Eszméit szóban és írásban kifejtette. Egész életét jellemezte az elkötelezett és következetes keresztény magatartás. Ez külön tekintélyt adott személyének és munkájának, s ez jellemezte politikai tevékenységét, ami példakép a mai politikusok számára is.

A pápa értékelte és méltatta személyét. Már előzőleg is

úgy emlegette, mint egy nagy európai, aki fáradhatatlanul dolgozott a békéért és a népek közötti egyetértésért. Emlékezünk rá mint Magyarországra és a magyar nép ügyeinek tekintélyes pártfogójára is. Mély szimpátiája volt a magyarok iránt, tökéletesen beszélt magyarul. Lehetőségeihez képest küzdött a magyar érdekekért, a magyar forradalom idején segítette a menekülteket. Amikor már bejöhettek Magyarországra, sokszor és sokféle alkalommal találkozhattak vele. Tisztelettel tekintettünk rá, hallgattuk bölcs szavait, örültünk szimpatikus megjelenésének. Tisztelettel, lelkesedéssel vették körül őt a magyarok. Neki is szerepe volt a vasfüggöny megszűnésében, hiszen 1989-ben ő is szervezője volt a Sopron melletti Páneurópai pikniknek. Nem lehet felsorolni, hogy mi mindent tett a magyarokért, a magyar szabadságért. Mindszenty József perével kapcsolatban a legnagyobb készséggel vállalkozott rá, hogy vállalja a meghallgatást ebben az ügyben. Magyarország értékelésének és megbecsülésének legrangosabb megnyilvánulása végakarata. Régi hagyomány volt a Habsburg-családban, hogy a megboldogult szívét más-hol helyezték el, mint a koporsót. Habsburg Ottó végakarata volt, hogy szíve a pannonhalmi bencés apátságban nyugodjék.

Az Úr Oltáránál és az eucharisztikus közösségben emlékezünk családjára is. Apja, IV. Károly, politikai indokból számkivetésben fejezte be életét. Mindezt keresztény türelemmel és lelkiülettel fogadta, és egész életét a számkivetésben hősiesen Istennek szentelte – ennek kiemelése volt boldoggá avatása. Anyja, Zita királyné áldozatos szeretettel nevelte gyermekeit. Amikor ismét beléphetett Ausztriába, első útja Mariazellbe vezetett. Temetésén koporsóját az osztrák és magyar zászló fedte be. A kiadott emlékképecskén ez a szöveg szerepel: *Magna Mater Austriae, Magna Domina Hungarorum, Mater Slavorum Gentium, ora pro nobis!*

Ilyen szülői hatás alatt nőtt fel a gyermek is. A kapott példát családi közösségben kamatoztatta. Amikor 1951-ben házasságot kötött, nem történhetett az a családi hagyomány szerint a mariazei kegytemplomban, hanem Franciaországban, Nancy városában. A mariazei bazilika akkori superiora, páter Béda Döbrentey, erre az alkalomra a kegyképet átvitte Franciaországba, és így a házasságkötés kapcsolatban volt a kegyhellyel. A 25. és az 50. évfordulót már Mariazellben ünnepelhették. Családjukban hét gyermek született, örülhetett 22 unokájának és két dédunokájának. Azt a keresztény szellemet adta a családjának, amit ő is kapott szüleitől, s amelyet keresztény élete mélyített el. Értékes emberi és keresztény családi élet példáját hagyta ránk, amelyre tisztelettel tekintettünk, s amelyet követnünk kell.

A Szentírás tanítását szépen fejezte ki a tegnapi temetésen a kapucinusoknál történt „kopogtatási” szertartás: a különféle rangok is, a kitüntetések mind elmaradnak, s a megboldogult csak a jócselekedeteket viszi magával. És mert bűnös ember, azért Isten szeretetére bízta magát. Az Evangéliumban hallottuk Isten utolsó vacsorai főpapi imájának kérését: „Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, ott legyenek velem, ahol vagyok, és lássák dicsőségemet, amelyben részesítettél.” Mennyei Atyánk! Kérünk, teljesítsd Jézus Krisztus főpapi imájának kérését! Elhunyt Ottó szolgád Krisztussal volt földi életében. Fo-

gadd Őt irgalmas szeretetedbe, és vezesd be az értünk meghalt és föltámadt Krisztus Örök Országába! Ámen.

Az egyetemes könyörgéseket ’Ópapáért’ heten olvasták: németül, magyarul, angolul és latin nyelven. A gyászmise a magyar himnusszal és a Boldogaszszony Anyánk énekével végződött.

Még aznap, a budapesti rekviem után a gyászoló családtagok Panonhalmára utaztak, hogy teljesüljön az elhunyt saját kívánsága: szíve a főmonostor altemplomában nyugodjék, kifejezve háláját a Rend iránt és kötődését Magyarországhoz, ezen belül a magyar bencésekhez. Ezzel hát most először került hazánkba egy Habsburg-szívurna, hogy ezzel is jelezze: szíve mindig Magyarországé volt...

Megjegyzendő, hogy a császári ház 1619 és 1878 között elhunyt tagjainak szívét a testtől elválasztva szintén Bécsben helyezték el az Ágoston-rendi szerzetesek templomának Loretói kápolnájában, az ún. szívkriptáscsúcsban. Károly király és Zita királyné szívét ugyancsak külön választották, s 1989-ben holtukban a Svájcban található Muri városka kápolnájának oltárára egymás mellé kerültek.

Ismeretes, hogy spanyolországi száműzetésük során diákként pannonhalmi szerzetes tanítoták a fiatal Ottót. Ezért is az újabb két évtizedben többször is ellátogatott a főapátságba. Habsburg Ottó végakarata tehát a magyarokhoz, a magyar bencésekhez fűződő kapcsolatot fejezi ki. Most egy nagyon egyszerű, hozzá méltó liturgiát terveztek, amely alapvetően az imádságról szól, minél kevesebb külsőséggel. Így történt, hogy latin nyelvű vesperás keretében hálaadó zsoltárokkal búcsúztak a család tagjai és tisztelői, miközben a szívurna az oltáron nyugodott. Asztrik főpát beszédében kiemelte: „...személyében mindannyian a hitvalló katolikus keresztényt, az európai műveltségű politikust, a magyar szívvel érző nagyszerű embert, jó családapát tiszteltük és szerettük. Tisztelettel vettük végakaratait, hogy fogadjuk templomunkba szívét, amely személyisége foglalta, és amely mindannyiunkat magához tudott ölelni...”

A Salve Regina éneklése közepette vitte le a szívet tartalmazó urnát az altemplomba két fia, Károly és György. Markovics Zsolt szegedi főrabbi imája után Bölcskei Gusztáv református és Fabinyi Tamás evangélikus püspök Várszegi Asztrik püspök-főpáttal közösen ökumenikus áldással búcsúztatta a főherceget: „...ahogy ő az egész életében szolgálta a népek és nemzetek egységét, add Uram, hogy így törekedjünk a keresztény felekezetek egységére, a különböző Isten-keresések egymáshoz közelítésére...”. A szívurna az oltár előtt kialakított mélyedésbe került, amelyet vörös márványlap fed. Sebestyén Márta éneke szívhez szólóan – és találóan is – zárnyalt: „A fényes nap immár elnyugodott...”

★ ★ ★

A templomi homiliákban elhangzott értékeléseket pár fontosabb adattal célszerű kiegészíteni.

Apjának, IV. Károlynak négyévesen átélte budavári koronázása emlékeiben visszatérő, számára jelentős eseménynek bizonyult, hiszen egész életére kiható

módon meghatározta a felnőtté váló főherceg kötődését a magyarokhoz. A Benczúr Gyula tervezte, hófehér hermelinnel szegélyezett, fehér selyemből készült aranybrokátos díszmagyar ruháscsúcsban jelen volt kis királyfit „*hullámos fürtű, élénk szemű, nyílt, okos arcú, gyönyörű gyermekként*” írták le a korabeli lelkesítő tudósítások, akinek „*illemesség és üdésége*” általános tetszést keltett. (A budapesti gyászmisén éppen ezt a képet helyezték ki a Bazilika szentélye elé.) IV. Károly egykor a magyar nemzetre esküdött, akit minden cselekedetében az vezetett, hogy megfelelően esküjének. „*En úgy éreztem, ez az eskü engem is köt*” – hangoztatta Ottó hosszú élete során.

Nagykorúvá válásakor érezte, apja emléke tettekre kötelezi. Már fiatalon tagja lett az Európai Unió előképeinek számító Páneurópai Uniónak. A világháború előestéjén szülőhazájának igyekezett segítséget nyújtani kormányzati felajánlkozásával. Amikor Európából menekülni kényszerült, az Egyesült Államokban sikerült jó viszonyt kialakítani magával Roosevelttel elnökkel is, aki rendszeresen kikérte tanácsait Közép-Európa ügyeiben. Erőteljesen küzdött Ausztria függetlenné válásáért, s azért is, hogy Magyarország ne a szovjet befolyási övezetbe kerüljön. 1944-ben a quebec-i konferencián a balkáni partraszállást ajánlotta, amikor az angolszászoknak adtuk volna meg magunkat. Hazánk számára kedvezőbb fegyverszüneti feltételekért szállt síkra, amire az amerikai elnök kezdetben hajlott is. De aztán Rooseveltet hamarosan olyan környezet vette körül, akik eltérítették e tervtől. Ajánlotta a Dunai Konföderációt is, de mindez eredménytelennek bizonyult: szovjet megszállás következett.

1956-ban feleségével együtt tevőlegesen segítette a kimenekült magyarokat tanulmányaik rendezésében, kórházi ellátással s akár személyes tolmácsolással is. De járta a világot is a magyar „Igaz Ügyért”, ’56 hőseinek szószólójaként, hogy a forradalom és szabadságharc emléke ne kopjon ki a köztudatból.

Habsburg Ottó helyzete Ausztriában nem stabilizálódott, s a még a háború előtt megalkotott Habsburg-ellenes törvény – bár kisebb megszakításokkal – később is érvényben maradt. 1961-ben lemondott trónigényéről, de így is csak hat év múlva léphetett országa földjére. (Anyja, Zita királyné ezt soha nem tette meg, de 90 éves korára, 1982-től már visszalátogathatott.) Belevetette magát Nyugat-Európa nagypolitikájába a bajor CSU-hoz csatlakozva. 1979-től 20 éven át az Európai Unió parlamentjének tagjaként működött, közben még – egyetlen „magyarként” – a magyar ügyek kinevezett „szószólója” is.

1989-ben a Páneurópai piknik megrendezésével őt már a kelet-európai változások jelentős munkálójaként tartják számon. Ettől fogva már hazánkba is beléphetett nagy tisztelettel körülvéve. Hatvan település avatta díszpolgárrá idehaza a hét nyelven beszélő, négy ország (beleértve Horvátországot!) állampolgáraként élő, 30 kötetet alkotó, egyre korosodó, mégis számtalan beszélgetést és előadást tartó Habsburg Ottót. Az ő elképzelései az Európai Unióval kapcsolatban meglehetősen különböztek, mint ahogy az

ténylegesen működik. Lehetett volna figyelmesebb is a népek nagyobb önállóságának megadásában, az egyes nemzeti sajátosságok, lehetőségek biztosításában. Nehezen viselte el azt a fajta kicsinyes munkamódszert, amely időnként most az Uniót jellemzi. Egy érettebb Európát képzelt el, főleg a háború után földrésünket ért szörnyűségek ismeretében.

A katolikus egyház és feje, XVI. Benedek számos megtisztelő gesztust tett a gyász eset kapcsán a dinasztia következetesen egyházhű magatartását méltányolva. Ugyanis a legnagyobb mértékben a Habsburgok érdeme, hogy Európában a katolikus hit uralkodó helyzete megmaradt. Ugyanakkor ez a gyakorlat engesztelhetetlen ellenségeket is szerzett az uralkodóházak – főleg a hitújítók –, majd a szabadkőművesek és szabadgondolkodók részéről. (Ez az ellenséges érzület azóta is széleskörűen megmaradt.) I. Ferenc király például két évszázada a francia forradalom káros hatásaival szemben fellépve segítette a szerzetesrendek hazai újjáéledését a II. József által hozott korlátozások eltörlésével. Ugyanő például kétszáz esztendeje a piaristák javára adománylevelet írt a székesfehérvári őrkatonaság birtokainak átadásáról, így biztosítva a tanítása-nevelési működésükhöz szükséges anyagi alapot. (Ezért volt az, hogy a piarista iskolákban a király március 2-i halálévfordulóján rendszeresen ünnepélyes gyászmisét tartottak érte.) A legújabb korban is volt kapcsolata a piaristáknak a Habsburgokkal, éppen Ottó főherceggel. Ő ugyanis ismételt felkereste Rómában Tomek Vince generális atyát, s volt hogy maga Zita királyné is meglátogatta (mindketten egyazon évben, 1892-ben születtek – Dr. Sibalszky Zoltán közlése).

Ottó történelmünk utolsó emblematikus alakja, aki sok-sok évszázados történelmi összefonódásunkra emlékeztet az erős, közép-európai, katolikus nagyhatalomban. A trónörökös a jó irányban szeretett volna irányítani népeket, s csak sajnálhatjuk, hogy ez nem történhetett meg. De Ottó munkásságával adott ugyan „kárpótlást” is az uralkodó családja részéről okozott viszontagságainkért, s egy jövőképet is a nemzetnek. Sokatmondó tetteként értékelhetjük szíve magyar földnek átadását, amely gesztusa kifejezi nemes érzéseit a magyarság iránt. Ahogy a Magyar Katolikus Rádióban július 17. reggelén Sediánszky János vezette beszélgetésben *Pusztaszeri László* emlékezett: „*Ő szeretett minket, s mindig így fogalmazott: „...mi, magyarok...”*”.

Farkas Zsolt

HIVATKOZÁSOK:

Gonda-Niederhauser: A Habsburgok; Hamann: Habsburg-lexikon; *Werkmann*: Ottó; Koronázási album; Katolikus lexikon; Új Ember (2011. július 10., július 24.); Magyar Nemzet (2011. július 5., július 9., július 18.); Bécsi Napló (2011. július-augusztus hó); Vatikáni Rádió; közszolgálati televíziók; Hír TV; Echo TV.

HALOTTAINK

PÁZMÁNDI GYÖRGY SCH.P.

Nem ért váratlanul Pázmándi tanár úr halálhíre, de fájdalommal töltötte el azok szívét, akik a kecskeméti, a budapesti, majd a váci gimnáziumban megismerték őt: a diákok és azok szülei. 1963-ban szentelték pappá. A 75. életéve betöltése előtt 2 hónappal, augusztus 8-án érte a halál már a Duna-parti rendházba átköltözve. Gyógyíthatatlan betegségét csendes alázattal, szinte derűsen és nagy türelemmel, Istenbe vetett örök optimizmussal hordozta. Róla és augusztus 26-i Új köztemetői búcsúztatásáról az MPDSz Hírlevelének augusztus 19-i, illetve augusztus 31-i (14. és 15.) számai emlékeztek meg.

Temetésén a gyászbeszédet egykori novicius-társ és jóbarátja, dr. Jelenits István mondta. Kiemelte életének kerek egészét és főbb állomásait, amelyek szép rendben követték egymást. A történelem viharai közepette is keményen helytállt. A piarista szellemiséget áldozatosan megélve, azt pályája során diákok garadájának sikeresen örökölte tovább.

Az egykori piarista diákból a Jó Istent hűségesen követő piarista pap és kémia-biológia szakos tanár lett, akit diákok százai szerettek meg és tiszteltek pályája végén is, amikor tanári, novicius-magiszteri, házfőnöki feladatköréből kénytelen volt csendben visszavonulni a gimnázium, a rendház falai közé.

Az ő esetében betegsége is üzenet volt: forduljunk szeretettel a másik emberhez. A szeretet itt van a világunkban, csak észre kell venni...

Az engesztelő szentmisét aznap du. 4 órakor mutatták be érte a belvárosi ferences templomban. A főcelebráns dr. Bábel Balázs kalocsai érsek volt, aki homíliájában hálás tanítványként emlékezett egykori kecskeméti osztályfőnökére. A templomot megtöltötte a kecskeméti, budapesti és váci tanítványok sokasága.

KARTAL JÓZSEF SCH.P.

Az Úr Isten úgy akarta, hogy augusztus 1-jén a Magyar Piarista Rendtartományból egyetlen hónap alatt elszóltatott még egy piaristát. Kartal József atyát 1944. október 15-én Budapesten szentelte Meszlényi Zoltán püspök atya. Biológia- és földrajzszakos tanárnak végzett. 2009. évi vasmiséjéről megemlékezett a katolikus sajtó is.

Az iskolák államosításáig a szegedi gimnázium tanáraként működött, majd a csanádi egyházmegye szolgálatába került. A szemináriumban gyóntató, konzultor, szentszéki bíró, püspöki tanácsos. 2006. évi nyugalomba vonulásáig hat plébánián volt segédlelkész, végül Röszkén plébános.

Méltatása és augusztus 9-i temetése az MPDSz Hírlevele augusztus 8-i és 19-i (13. és 14.) számában olvasható. Tevékenysége a tanári pálya helyett falvak-

ban és városokban bontakozott ki. Szépített és épített templomot és plébániát, rendbetett házakat és temetőt, korszerűsített orgonát és kihangosítást, felállított szobrot és kandelábert, kicserélt toronyórát és harangot. S persze lelkiismeretesen foglalkozott mindennütt a rábízott hívekkel, hangsúlyosan a fiatalokkal s az öregekkel. 1989-ben a rendi iskola helyett az állami iskolába talált vissza, s tanított hittant nemcsak a templomban. Lelkiismeretes munkásságát Röszkén díszpolgárrá avatásával köszönték meg.

CSICSERY-RÓNAY ISTVÁN

Az író, kiadó, politikus 43 évi emigrációs létében, s 1990-es hazatelepülése óta is hű képviselője, szószólója maradt a magyar szabadság, függetlenség és demokrácia eszményének, melynek ifjú korától elkötelezettje volt. Családjától, felmenőitől – köztük *Kazinczytól, Zichy Mihálytól* és más jeles történelmi személyiségektől – örökölt hivatását, s nevelése során elsajátított műveltségét a Bécsi Konzuli Akadémián, a Pázmány Péter Tudományegyetemen, a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, majd Washingtonban a Katolikus Egyetemen gyarapította.

A közéletben többségében ellenzéki szerepet vállalt. Először a nácizmus idején. Az *Első életem* című önéletrajzi könyvéből tudjuk, miként élte túl a doni katasztrófát, s miként lett 1943–1947 között a Teleki Pál Munkaközösség ügyvezető alelnöke... 1944-től a Magyar Függetlenségi Mozgalom politikai bizottságának tagja, illegális írárok szerkesztője, kiadója. 1945–1947 között az FKGP külügyi osztályának (öt-nyelvű) vezetőjeként kiemelkedő szerepet vállalt az ország demokratikus megalapozásában.

1947-ben összeesküvés vádjával letartóztatták, elítélték. Időleges szabadon bocsátásakor külföldre szökött, átmeneti ausztriai, svájci és franciaországi tartózkodás után – 1949-ben – az USA-ba emigrált. A hazatérés reményét nem adta fel, magyar állampolgárként élt az Egyesült Államokban. Éveken át a Szabad Európa Bizottságban dolgozott, szerkesztette és kiadta a *Hírünk a világban* című folyóiratot. 1953-ban megalapította és haláláig működtette az *Occidental Press Könyvkiadót*. Az 1956-os forradalom és szabadságharc új erőt adott a magyar emigrációnak. Neki köszönhetjük *Illyés Gyula* verseinek francia és angol kiadását, Gara László: Az ismeretlen Illyés című életrajzának megjelentetését, sőt azt is, hogy Illyés Gyulától hallhatjuk az *Egy mondat a zsarnokságról* című örök érvényű versét. Hazatelepülve létrehozta a Zichy Mihály-, a Teleki Pál Munkaközösség, és az 1945-ös Alapítványt, a Veress Sándor Társaságot. Kitaró hűségének, szívósságának köszönhető, hogy Balatonbogláron felállításra került *Teleki Pál bronzszobra, Rieger Tibor alkotása*. Munkássága elismeréseként megkapta a *Pulitzer Emlékdíjat*, a *Nagy Imre em-*

lékplakettet, a Bethlen Gábor-díjat. 2006-ban a Magyar Művészeti Akadémia Aranyérmese lett, az elmúlt évben pedig a Köztársasági Érdemérem kitüntetését vehette át. Életútja példa a jövő nemzedékek számára.

(Művészet és barátai folyóirat, 2011. május-június)

Bakos István

„A piarista nevelés mindig a legpozitívabb volt. Én ugyan református vagyok, de azt a szellemet tettem magamévá, amit ott kaptam. Piarista diák volt Teleki Pál és Antall József is, hogy két nagy államférfit említsek... Érettségi után bekapcsolódtam a Piarista Öregdiákok Szövetségébe, ahol egyre többet foglalkoztunk a politikai és a társadalmi reformok szükségességével. Földreformot, titkos választásokat, demokráciát akartunk, szabadulást az osztályuralomtól, mert az a bizonyos neobarokk társadalom egyetlen osztály, a dzsentrí uralmát jelentette akkor is, ha ezen belül parlamentárisan kormányoztak. A mi gondolkodásunk képviselte a magyar szellemi fejlődés fő irányát, amely a XIX. századi reformmozgalomtól Ady és Bartók szellemi forradalmáig ível. Ehhez a demokratikus, a magyar nemzeti hagyományokat továbbvivő és a függetlenséget mindennél fontosabbnak tartó szellemi irányzathoz a Független Kis-

gazdapárt programja állt a legközelebb. A függetlenség kérdése volt az a pont, amelyben a nagy öregekkel értettünk egyet: Telekivel, Keresztes-Fischerrel, Kánya Kálmánnal és egy sereg konzervatív öreg diplomatával, ami nem jelenti azt, hogy belpolitikai elképzeléseink is azonosak lettek volna. Az inkább a népi írókéhoz állt közel, csak az ő romantikus parasztpolitikájukkal nem lehetett volna semmire sem jutni, ezért tartottunk mi 1945-ben a kisgazdákkal, és nem a Parasztpárttal.” (Cservénka Judit riportja)

(Keresztény Élet 2007. december 2.)

A pesti piarista gimnáziumnak harmadikos korától, 1929-től lett diákja. Neves osztálytársai voltak: Bárczy János, Bátor Kálmán (két katona), Darvas Mihály, Torontáli László (ők ketten piarista tanárok lettek), Saláta Kálmán. 1935-ben Dragos Károly osztályában érettségizett. A háború alatt és után a kisgazdánál politikai vonalon is együttműködött Salátával, akinek személyéről és kalandos kimeneküléséről már az USA-ban 3 felvonásos dokumentumdrámát írt.

Nyugodjanak Isten békéjében!

F. Zs.

IN MEMORIAM dr. Mádl Ferenc

A 80. születésnapját 2011. január 29-én betöltő Mádl Ferencet a PIARISTA DIÁK előző (márciusi, 72.) számában köszöntöttük. Már akkor terve vettünk egy interjút lapunkban és a megújuló weblapon, amiben mint diáktársunkkal beszélgettünk volna. A kifürkészhetetlen isteni döntés azonban másként rendelkezett. Május 29-ikén az egész ország mélységes megdöbbenéssel fogadta volt köztársasági elnökünk váratlan halálát. A „piarista családot” különösen fájdalmasan érintette a gyászeset, hiszen a veszprémi gimnázium kiváló diákja volt, majd a Magyar Piarista Diákszövetség ottani tagozatának lelkes tagja lett. Halála is a 60 éves érettségi találkozóra, Veszprémbe ment érte.

A Diákszövetség Hírlevele június 20-i különszámában közölte a megrendítő hírt, s az első méltatásokat az augusztus 8-i (13.) számban folytatta. A jelen PIARISTA DIÁK-ban villanásszerűen visszatekintünk értékes személyére.

Szerették és tisztelték őt életében, s halála után is. Hivatali éveiből sugárzott az intelligencia, a példaértékű munkálkodás nemzete iránt; minden cselekedet mögött ott volt az értékmentés szándéka és a keresztény ember becsületes szolgálatkészsége, amellyel a haza szolgálatában állott. Folytatta a küzdelmet a politikai pártok közötti béke megteremtéséért, és szerette volna elérni, hogy az Országgyűlésben és a politikában is a megnyilvánulások stílusa egy keresztény országhoz méltó legyen. Az emberi együttélést illetően pedig a római jog hármas alapelvét hirdette: „Becsülettel élni, senkit sem sérteni, kinek-kinek az őt megilletőt megadni.”

Mádl Ferenc példakép tudott és tud lenni sok fiatal piarista diák számára. Kitarthatóan küzdött a beteg és szegény sorsú gyermekekért. Életcéljának tekintette, hogy a kommunista diktatúra által erkölcsileg és szellemileg lerombolt országból egy új, keresztény Magyarország sarkadjon. Kiemelkedően fontosnak tartotta az egész magyar nemzet sorsát országhatáron innen és túl. Őt éven át volt köztársasági elnöke hazájának, s elnökségét mindvégig szolgálatnak tekintette. Ennek letelte után pedig nem jelöltette magát újra, mert érezte: megtette kötelességét. Még nyugdíjas elnöként is fogadta a hozzá fordulókat, s ahol tudott, segített. Egész életében hű maradt Jézus Krisztushoz, a Katolikus Egyházhoz, a keresztény értékeknek és Kalazanci Szent József irányító gondolataihoz.

Haláláig megmaradt vallásos kereszténynek, szerény férfinak, művelt és tudós jogászprofesszornak, erkölcsös politikusnak. Sokunk számára volt és lehet a jövőben is felkiáltójel. Istene és hazája iránti, emberszeretettel átitatott hűsége példaértékű. Eleganciájától sugárzó nyilatkozatai, alázatos szolgálattal végzett elnöki és jogász munkássága, példás vallásossága hiányozni fog nekünk, magyaroknak a határon innen és túl. A Magyar Piarista Diákszövetségben mindig nagy tisztelet övezte. Tervek szerint az öregdiákok – ápolva emlékét – Mádl-emlékérmet alapítanak, s Mádl Ferenc-díjat is létrehoznak.

Temetése június 7-én volt nagy sokaság jelenlétében ugyanabban a parcellában, ahol egykori piarista diáktársa, volt miniszterelnöke, Antall József is végső nyugalomra talált. R.I.P.

F. Zs.

A Piartour 5 napos tanulmányútja az Észak-nyugati Felvidéken

A tanulmányútra 2011. szeptember 6–10. között került sor. Komáromon át a Csallóközbe mentünk, ahol Csallóközsütörtök Árpád-kori román stílusú templomát néztük meg, majd a Csallóközt határoló Kis-Duna ág partján, Jókán az ottani régi vízimalmot.

Ezután a Mátyusföldre lépve, Szenc városán át a Kis-Kárpátokban fekvő Vöröskővár volt az úticélunk. A XIII. században épített vár az utolsó évszázadokban a Pálffy család tulajdonában volt, és az általuk átépített formában teljes épségben, gazdag berendezéssel maradandó élményt nyújt. A Pálffyak előtt a Fuggerek tulajdonában volt a vár, akik óriási földalatti helyiségrendszert alakítottak ki áruik és kincseik tárolására, mely hihetetlen méreteivel nagy benyomást kelt.

Aznapi utolsó állomásunk Nagyszombat, ahol végigszéltünk a hangulatos óvároson, útba ejtve a régi és az új érseki palota épületét és az egyetemet.

Innen mentünk a végig szállásunkul szolgáló, Nyitra melletti magyar szigetként Zoboralján lévő Zsére községbe, ahol magyaros vendégszeretettel vártak szállásadóink.

A második nap a Vág völgyében haladtunk felfelé, és először Csejte várának romjait néztük meg, kis mellékutakon közvetlen alá kerülve. A vár hírhedt lakója volt Báthory Erzsébet. Következő állomásunk a Stibor vajda által udvari bolondja, Beckó számára épített vár, melynek romjai az országút felett egy fantasztikus sziklatömbön állnak.

Innen Trencsén mellett északra haladva értük el a Strázsa-hegységet, amelybe betérve a Manini Sziklaszurdok rövid, de vad alakulatán sétáltunk végig.

Kissé északabbra újból letérve az országútról, a szulyói sziklák közé mentünk, ahonnan a társaság nagy része igen fárasztó, de nagyon szép három és fél órás gyalogtúrát tett a sziklacsúcsokra és a felső szirtre épített szulyói vár romjaihoz.

A következő nap a Nyitra folyó völgyében mentünk felfelé. Első állomásunk szlovákiai vezetők, Brogyáni Mihály őseinek Brogyán faluban fekvő kastélya volt, ami egyúttal példája az ottani falvak számos kastélyának.

Innen Bajmóc várához értünk. Ez szintén a XIII. században épült vár, Pálffy János gróf által az 1800-as évek végén végzett átalakítása után úgy néz ki, mint ahogy az ember a középkori lovagvárakat elképzele. A vár szépen berendezett termei alatt a travertin sziklában természetes cseppkőbarlang van, amit a látogatók szintén megtekintenek.

A várat elhagyva a közeli Privigyé városban néztük meg a régi plébániatemplomot és az igen szép, barokk piarista templomot.

Innen északra mentünk, ezúttal keletről hatolva be a Strázsa-hegységbe, ahol célunk a hegység belsejében fekvő Cicmány község. Ezt a XV. században a török hatalom elől ide menekült bulgárok alapították.

Házaik mind gerendákból készültek, melyeket kívülről fehér mintákkal festettek tele. Ez páratlan, másolható hangulatot és látványt nyújt. Sajnos az utóbbi években már sok ilyen házat lebontottak, és helyükre modern, kőből épült házakat építettek.

Cicmányból délre fordulva elértük Nyitra megyének a csaknem különálló északi „fejét”, az ún. Divéköldet, ahol Divékegyházasfalu nagyon régi – egyes kutatók szerint még a nyolcszázad elején, az avarok és az itt lakó „fekete magyarok” megtérítése utáni – két, nem azonos alakúra épült tornyú, román stílusú templomát néztük meg.

Pénteken a Garam völgyébe kirándultunk. Először a Selmecebánya alatt 5 km-re fekvő Szentantal kastélyát néztük meg. Ez a Koháry-családé volt, és Koburg-Koháry Ferdinánd, az első bolgár cár (1886–1918) – aki mint magyar huszártiszt került a bolgár trónra – itt töltötte az év egy részét, majd – amikor az első világháború után le kellett mondania a trónról – „nyugdíjas” éveit. Innen ment 1944 végén az oroszok elől Lichtensteinbe, ahol 1946-ban halt meg. A kastélynak 365 ablaka és 52 szobája van. Berendezése épen megmaradt, és földszintjén néhány teremben vadászati múzeum található.

Selmecebányát jártuk be ezután, ahol az évenkénti

Bányász-találkozót is láthattuk. Innen Körmöcbányára mentünk, ahol a város falain belül tettünk kis sétát, és néztük meg a Károly Róbert által alapított, máig is működő pénzverdét.

Végül megálltunk a Garamszentbenedeken lévő csodálatos volt bencés kolostornál, amely várszerűen kiépítve akadályozta meg sokszor, hogy a török hadak az itteni hegyszűkületen, az ún. Tót Kapun át északabbra jussanak.

Az utolsó nap reggel egészen keletre térve, Léván és Nagykürtösön át a régebben a Balassa család tulajdonában volt Kékkő várába érkeztünk, ahol a romos régi vár teraszáról gyönyörködtünk a kilátásban. Itt megnéztük Balassa Bálint emléktábláját. Innen nem

messze, Alsósztrégován meglátogattuk a Madách-kúriát, és elzarándokoltunk Madách Imre síremlékéhez, majd Szklabonyán a Mikszáth-házban ismerkedtünk az ottani múzeumi őr szakszerű beszámolója alapján Mikszáth Kálmán életével.

Majd visszatértünk a Garam völgyébe, és ott Bény község Árpád-kori, gyönyörű román stílusú kéttornyos templomát és a különálló kerek templomot néztük meg. Itt avatta Szent Istvánt lovaggá a német földről érkezett Hont és Pázmán lovag, és innen indult Koppány ellen. Végül a párkányi hídon át Esztergomon keresztül érkeztünk haza, sok szép élménnyel megrakodva.

Dr. Sibalszky Zoltán

A délvidéki zarándokút beszámolója

A Piartour 2011. május 17–21. között élményekkel teli zarándokutat tett a ma Szerbiához tartozó Délvidéken.

Először a Szabadka melletti Palicsi tavat kerestük fel, ahol a fürdőtelep Monarchia korában épült épületeiben gyönyörködtünk. Ezután Újvidék belvárosával ismerkedtünk, majd a Dunán átkelve Pétervárad hatalmas erődtípus-rendszerét látogattuk meg. Az óriási erődrendszer nem hiába nevezték a Dunavidék Gibraltárjának.

Innen szálláshelyünkre mentünk, az Al-Duna közelében fekvő Székelykeve községbe. Ennek lakóit a Bukovinába menekült székelyek egy, az 1800-as évek végén hazatelepített csoportja alkotja. Nagyon barátságos vendégszeretettel fogadtak vendéglátóink.

A második napon a Belgrád Duna felőli részén fekvő Kalimegdán – a régi Nándorfehérvár – maradványait jártuk be, majd az egykori Zimonyban, a valamikori Magyarország déli határán fekvő városban, mely ma szintén Belgrád egyik kerülete, látogattuk meg a Hunyadi-tornyot, amely a Milléniumkor létesített hét emlékmű egyike.

Ezután a Dunán tettünk egyórás hajóutat, melynek során a víz felől láthattuk az egykori Nándorfehérvár maradványait.

A harmadik napon először Szendrő hatalmas várát jártuk be, mely Brankovics György szerb fejedelem székhelye volt, majd Galambóc várának romjait láttuk. Innen végimentünk a Duna déli partján, a Nagy- és Kis Kazán-szoros mellett egészen a hatalmas vaskapui erőműig.

A negyedik nap elhagyva Székelykevét, a Bánság szerbiai részét jártuk. Első állomásunk Keve várának csekély maradványa volt. A hely nevezetessége az alsó Duna-szakasznak a talajon méretarányosan kialakított modellje a vaskapui gáttól a Tisza befolyásáig.

Innen a Delibláti homokpuszta ma már megkötött táján haladtunk át Versec városába, ahol Herczeg Ferenc szülőházát és a Belváros nevezetes részeit láttuk.

Ezután Nagybecskerekre mentünk, ahol avatott vezetéssel tekintettük meg a püspöki székesegyházat,

majd az egykori piarista templom tatarozásra szoruló épületét. A Piarista Rend itt 1853–1919 között működött. Ezután Elemér község temetőjében tisztelegtünk az aradi 13 egyikének, Kiss Ernőnek a sírboltjánál.

Az estét és az éjszakát a Zentától észak-nyugatra fekvő Tóthfaluban töltöttük, ahol ígéretes magyar életet ismerhettünk meg, és este csodás magyar népdal-előadásban volt részünk.

Utolsó reggel a falu templomában misén vettünk részt, majd a plébánossal beszélgettünk az ottani életéről.

Aznapi első állomásunk Zenta városában volt, ahol a Tisza partján a zentai csata emlékművénél álltunk meg, majd a belváros szép szecessziós épületeit és az élénk forgalmú piacot néztük meg.

Utunk utolsó állomása és élményeink mintegy betetőzése Szabadka volt. Itt a város csodálatos szecessziós épületeinek sorában gyönyörködhettünk, melyek legnevezetesebbike a városháza, majd a Kosztolányi Dezső szülőházán elhelyezett emléktáblánál tisztelegtünk.

Innen indultunk haza, sok szép élménnyel és a magyar régebbi, s közelmúlt emlékeivel megrakodva.

Dr. Sibalszky Zoltán

KI ROBBANTOTTA KI A II. VILÁGHÁBORÚT?

ÍRTA: DR. SIBALSZKY ZOLTÁN

Mindenki úgy tudja, hogy természetesen Hitler. Ez persze de facto igaz, de Sztálin felelőssége legalább akkora, mint Hitleré.

Hitler 1939 nyarán követelte Lengyelországtól, járuljon hozzá, hogy Danzig szabadállamot bekebelezhesse, és adjon át egy keskeny sávot Németország két része közti közlekedés biztosítására. A lengyelek e kéréseket nem voltak hajlandók teljesíteni. Erre Hitler háborúval fenyegetett, és mozgósított. Anglia és Franciaország garantálták Lengyelország határait, és Hitler támadása esetére beavatkozással fenyegettek. Katonai küldöttséget küldtek augusztusban Moszkvába, hogy a Szovjetunióval szerződést kössenek, amiben az utóbbi is garanciát vállal a lengyel határokért. Ha ez megtörténik, Hitler nem merte volna Lengyelországot megtámadni, mert nem merte vállalni a kétfrontos háborút.

Sztálin viszont arra spekulált, hogy a nyugati hatalmak és Németország kölcsönösen legyengítik egymást, és akkor a Szovjetunió, mint nevető harmadik lesz az úr Európában. Ezért mindenáron a háború ki-robbanását akarta elérni. Jelzést küldött hát Berlinbe arról, hogy szívesebben kötne szövetséget a németekkel, mint a nyugatiakkal. Erre Ribbentrop német külügyminiszter augusztus 23-án Moszkvába utazott, és ott még aznap megkötötték a német-szovjet meg nem támadási egyezménynek nevezett szerződést, amely valójában barátsági szerződés volt, és titkos záradékban Európát egy vonallal a két birodalom között érdekszférákra osztotta.

Erre a meglepett nyugati küldöttségek kénytelenek voltak távozni, és Hitler szeptember 1-én megtámadta Lengyelországot abban a tudatban, hogy a magukra maradt nyugati hatalmak nem mernek majd beavatkozni. De másnap a nyugati hatalmak mégis hadat üzentek Németországnak, tehát Sztálin terve sikerült: a háború kirobbant.

Szeptember 17-én a Szovjetunió is megtámadta Lengyelországot, és keleti felét a megállapított vonalig elfoglalta. A lengyel hadsereg a két oldalról jövő, két nagyhatalom részéről történő támadásnak nem tudott ellenállni, és csapatainak csak egy része tudott elmenekülni, főleg Magyarországon és kisebb részben Románián át.

A magyar kormány már augusztus végén elutasította a németek azon kérését, hogy a Lengyelország ellen vonuló csapatok egy része a magyar vasútvonalak felhasználásával mehessen, hivatkozva az ezeréves magyar-lengyel barátságra, most pedig a lengyel menekülőknek minden segítséget megadott. Aki tovább akart menni, azt tovább segítette, aki viszont itt akart maradni, azt egészen a németek által 1944. március 19-én történt megszállásig mindenben tá-

mogatta. A háborús évek alatt az egész világon egyedül Magyarországon működött lengyel oktatási nyelvű gimnázium, Balatonbogláron.

A Molotov-Ribbentrop közötti szerződés értelmében a Szovjetunió megkezdte a neki jutott területen lévő országok bekebelezését. 1939. októberében felszólította a balti államokat és Finnországot, hogy ott a kommunista pártok alakítsanak kormányt, és járuljanak hozzá, hogy területükön szovjet csapatok állomásozzanak. A kis balti államok kénytelenek voltak a követelést teljesíteni, és a kommunista kormányok aztán pár hónap múlva kérték országuk felvételét a Szovjetunióba. Finnország viszont ellenállt, és erre december 1-én a Szovjetunió megtámadta. Ebben a háborúban Németország a Szovjetuniót támogatta fegyverszállítással, és azzal, hogy a mindenholn a finnek segítségére siető önkénteseket nem engedte át területén. A legtöbb önkéntes Magyarországról jelentkezett, de mire a német blokádnak következtében kerülővel eljutottak Finnországba, már szinte véget ért a háború.

A finnek hőiesen védekeztek, és sikerült olyan békét elérniük, hogy elkerülhették a szovjet megszállást, és csak délkeleten kellett Karélia-tartományt átengedni az oroszoknak, és az Északi-Jeges-tengeri ki-kötőt, Petsamot.

Hitler 1940. tavaszán villámháborúkkal szinte pillanatok alatt elfoglalta Norvégiát, Dániát és a későbbi Benelux-államokat. A Szovjetunió is elérkezettnek látta az időt további, az ő érdeklődésébe eső orszá-

gok birtokbavételére. Felszólította Magyarországot, hogy együttesen támadják meg Romániát, és egész Erdély a miénk lesz. Teleki Pál miniszterelnök azt mondta, hogy élete legfőbb vágya Erdély visszaszerzése, de semmi esetre sem kíván a Szovjetunióval együttműködni.

Erre Sztálin 24 órás ultimátumban követelte Romániától Besszarábia és Észak-Bukovina átengedését. Ez meg is történt, és Bulgária is megszállta Dél-Dobrudzsát, amit az I. világháború után veszített el. Ekkor a magyar kormány kijelentette, hogy régi elve, hogyha egy utódállam egy másik ország területi követelését teljesíti, a magyar követelések is aktivizálódnak, és mozgósított. Tárgyalások kezdődtek a románokkal Turnu-Severinben, majd azok eredménytelensége után megszületett az Erdély északi felét visszacsatoló II. Bécsi Döntés.

Hitler újabb villámháborúval legyőzte Franciaországot, és arra kényszerültek az angolok, hogy csapataikat kivonják az európai kontinensről. A villámháborús sikerek annyira imponáltak Sztálinnak, hogy megváltoztatva eddigi tervét elhatározta, hogy szövetszik a tengelyhatalmakkal a világ felosztására. Elküldte tehát külügyminiszterét 1940. december elején Hitlerhez azzal, hogy a Szovjetunió be akar lépni negyediknek a német-olasz-japán háromhatalmi pakumba, és osszák fel a világot négy érdekerületre.

Molotov a tárgyalás során csak azt kifogásolta, hogy bár az 1939-es megállapodás szerint Finnország és Románia a Szovjetunió érdekerülete, Hitler mégis látogatásra hívta meg Mannerheim tábornagy finn államfőt, és Romániában un. „tancsapatokat” tart az olajforrások védelmére. Hitler azt mondta, hogy ezeket a háború után fogja csak kivonni. Erre Molotov hazautazott azzal, hogy jövő nyáron folytatják a tárgyalásokat. Hitler viszont ekkor határozta el a Szovjetunió megtámadását, és kiadta a parancsot az un. „Barbarossa-terv” előkészítésére.

Többen, így Churchill is és Sorge, Tokióban működő német-angol kettős kém, és szovjet tábornokok is felhívták Sztálin figyelmét a készülődő német támadásra. Ő azonban nem hitt senkinek, azt mondta, hogy ez tudatos zavarkeltés a Hitlerrel való barátság megzavarására, és kiadta a parancsot a szovjet csapatok visszavonására a német-szovjet demarkációs vonalról, valamint arra, hogy az esetleg berepülő német gépekre nem szabad lőni, nehogy a németek provokációt gondolván, ez megzavarja a barátságot.

Még, ameddig 1941. június 22-én hajnalban a német támadás bekövetkezett, folyamatosan szállította a Szovjetunió a nyersanyagokat Németországnak. Az utolsó éjszaka is még 3 ilyen vonat gördült át a határon. A támadás híre Sztálint nagyon váratlanul érte, nem tudta elhinni, hogy új barátja, Hitler így becsaphatta. Innen ered ettől kezdve kíméletlen gyűlölete Hitler iránt. Visszavonult dácájába, és 10 napig ott várta, hogy párttársai jöjjenek felelősségre vonni őt Hitlerrel való barátsága miatt. Amikor érte jöttek, hogy végre beszéljen a rádióban, akkor is azt hitte, azért jöttek, hogy agyonlőjék, és felelősségre akarják vonni.

Hitler azt hitte, hogy japán szövetségese keletről megtámadja a Szovjetuniót, és az majd a két tűz között hamar összeomlik. De ebben csalódnia kellett. Japánban két felfogás küzdött egymással: az egyik szerint a Szovjetunió keleti területeiből foglalnának el sokat, a másik szerint a Csendes-óceán angol és holland birtokaira teszik rá a kezüket. Ez utóbbi felfogás győzött, és így most biztosították a Szovjetuniót, hogy ők semlegesek maradnak, és a keleti elit csapatokat átirányíthatja Moszkva védelmére. Ez mentette meg a Szovjetuniót az összeomlástól.

Amikor aztán 1941. decemberében Japán megtámadta a Hawaii-szigeteken Port Arthurt, és az USA így bekerült a háborúba, Németország viszont Japán mellé állt, és megüzente a hadat az USA-nak. Ez nagy botorság volt Hitler részéről, mert így az USA most már nyíltan, a harctereken is Anglia segítségé-

re siethetett. Eddig Rooseveltnak csak gazdaságilag és fegyverszállításokkal támogathatta Angliát. Most Hitler önként megadta Rooseveltnak a régóta keresett lehetőséget a nyílt beavatkozásra.

A nyugatiak így Sztálin szövetségesei lettek, és megígérték neki a második front létrehozását az európai kontinensen. Ezt a frontot Churchill a Balkánon kívánta megnyitni, ahogy mondta: „Európa lágy alsótestén”, és isztriai partraszállással Ljubljana-Budapest irányban előretörni.

Erre alapozva kötötte meg az előzetes fegyverszünetet Kállay Miklós miniszterelnök 1943. szeptemberében a Márvány-tengeren egy hadihajó fedélzetén az angolokkal. Ennek értelmében, amikor a szövetséges csapatok elérik a magyar határt, Magyarország átáll, és a továbbiakban szövetségesnek számít. Elkezdte volna a un. „feltétel nélküli megadást”, amit egyébként Rooseveltnak 1942 végén Casablancában meghirdetett. (Ez egyébként nem volt okos dolog, mert meghosszabbította a háborút, hiszen nem volt remény a korábbi befejezés esetén kedvezőbb feltételek elérésére.)

Hat héttel az előzetes fegyverszünet megkötése után a teheráni értekezleten Sztálin rábeszélte Rooseveltet a balkáni partraszállási terv elejtésére, és a franciaországi partraszállás melletti döntésre. Ugyanis Sztálin felajánlotta az elnöknek, hogy ne lakjon az amerikai, hanem a szovjet követségen, mert ott nagyobb a biztonság. Így mindennap a tárgyalások után Churchill hazament az angol nagykövetségre, Roosevelt és Sztálin viszont a szovjet nagykövetségen kvaterkáztak esténként.

Így a balkáni partraszállás elmaradása következtében valószínűvé vált, hogy Közép-Európa szovjet csapatok megszállása alá kerül.

De még volt egy remény: a szövetségesek partraszálltak Szicíliában, és onnan Olaszországban is három helyen. Mi is abban reménykedtünk, hogy Olaszország hamarosan leteszi a fegyvert, és a szövetségesek feljutnak a Po-völgyéig, onnan pedig megindíthatják az offenzívát Ljubljana-Budapest irányába.

De 1943. tavaszán az amerikai vezérkar olyan határozatot hozott egy tanácskozáson, hogy az Észak-Afrikában lévő szövetséges csapatokat a második front megnyitásáig nem szabad sehol sem bevetni. Így Olaszországban csak a már ott és a Szicíliában lévő csapatok álltak rendelkezésre. Ez pedig kevés volt: a németek Kesselring tábornagy vezetésével 20 hadosztályt hoztak létre, még Rómát is elfoglalták (a király és a kormány csak egy hadihajón tudott kalandosan Dél-Itáliába menekülni), és így egy évig tartott, mire a szövetségesek a Po-völgyéig értek.

Még ekkor, 1944. nyarán is fennállt a lehetőség a Ljubljana-Budapest irányú offenzíva megindítására. Churchill is ott várta ennek megindulását. De ekkor Eisenhower tábornagy, az európai szövetséges csapatok főparancsnoka, kivonta onnan az amerikai csapatokat a Sztálinnak megígért Rhone-völgyi partraszálláshoz. Pedig ez akkorra már feleslegessé vált, hiszen a nyugaton partra szállított csapatok már Párizst is elfoglalták.

1945. tavaszán a három nagy Yaltában találkozott. Nálunk a közvélemény azt tartja, hogy: „Yaltában eladtak minket”. Ez egyáltalán nem így van. A konferencia tárgya és eredménye éppen az volt, megállapodtak abban, hogy a megszálló hatalmak nem szólnak bele a megszállt országok belügyeibe. Ezt a nyugatiak elsősorban Lengyelország érdekében követelték. Ha a Szovjetunió a megállapodást betartotta volna, Lengyelország mellett Magyarország sorsa is jobban alakul. De mint sok másban, ebben sem állta a szavát a Szovjetunió.

Németország legyőzése után Japán következett. Látható volt, hogy a japánok szívós harcra készülnek, az utolsó emberig. Becslés szerint a háború még kb. 4 millió japán és 1 millió szövetséges katona életébe került volna. Ezt előzték meg az amerikaiak a két atombomba ledobásával.

Erre föl a japán császár a Szovjetuniót kérte meg, hogy közvetítse fegyverletételi szándékát a nyugati hatalmak felé. Tette ezt azért, mert gondolta, hogy a Szovjetunió hálás Japán eddigi semlegességéért, és a rá ebből származó előnyökért. A Szovjetunió közve-

títette is a békeajánlatot, de ugyanakkor hadat üzent Japánnak, és elfoglalva Mandzsúriát, elfogta az ott már szinte nem is védekező un. Quantung hadsereget. Megszállta a Kurili-szigeteket és Szahalin-szigetnek japán felét.

A japánok ezt jogtalannak tartják, és visszakövetelve a tiszta japán lakosságú Kurili-szigeteket, máig sem kötöttek békét a Szovjetunióval, ill. Oroszországgal. Ez viszont nem hajlandó semmilyen, egyszer már megszállt terület kiürítésére; a Kurili-szigetek tekintetében pedig a nyílt tengerre való kijutás biztosítása is fontos számára. (Összesen három, a világháború során megszállt területet ürített ki a szovjet: a Dániához tartozó Bornholm-szigetét, mert Dánia győztes ország lévén, nem talált semmilyen ürügyet a megszállás fenntartására; a Perzsiához tartozó északnyugati Asszerbeidzsán tartományt, ahol a megszállás végén kikiáltotta a független kommunista Asszerbeidzsánt. És azt kérte, hogy maradjanak ott a szovjet csapatok – ezek onnan csak akkor távoztak, mikor Truman amerikai elnök ott maradásuk esetére az atombomba ledobásával fenyegetőzött; és Ausztria orosz övezetét 1955-ben, az osztrák függetlenség megadásakor, mert ellenkező esetben a nyugatiak azzal fenyegettek, hogy a 3 nyugati megszálló övezetet beviszik a NATO-ba, a szovjet kivonulás esetén viszont egész Ausztria semleges lesz.)

Teleki Pál örök érvényű mondásaiból...

„Földrajzilag nehezebb helyen egy nemzetnek az országa sem fekszik, mint a mienk. Ahhoz, hogy ezt az országot ezer éven át és a mostani körülmények között is fenntartsuk, olyan nemzet szükséges, amely erős akaratú, szabadságszeretettel, kemény elszántsággal rendelkezik.”

„Mi minden korban meg tudtuk állni a helyünket Európában, és minden korban magyarok is tudunk maradni. Mi ezer éve szolgálunk európai célokat.”

„A magyar élet formája szerint élünk, akármi történt körülöttünk Európában. Magyarok maradtunk, és ezzel adtuk a legtöbbet Európának.”

„Nekünk harctérre kellett odaadnunk hazánkat magunk és Európa védelmében, s az ezeréves múlt emlékei csak láthatatlanul a lelkekben nemzedékről-nemzedékre szálló hagyományként élnek. azért kell ezek felett a hagyományok felett még jobban örködniünk, mert nekünk kevés romon kívül nem maradt semmi, ami emlékeztessen.”

„A magyar világnézet három részből, három tényezőtől tevődik össze: az egyik a magyarság, a magyar mivoltunkból származó elem, a másik az európai elem és a harmadik a kereszténység”

Tisztelt Öregdiáktársaim!

Szokásos módon ezzel a lapszámmal együtt kiküldjük a csekkeket is a 2012. évi tagdíjak befizetésére.

Tagdíj: aktív keresők évi 3000 Ft, nyugdíjasoknak, tanulóknak és pártoló tagoknak évi 1500 Ft. Külföldiek tagdíja 40 Euro, vagy annak megfelelő más pénznem.

A befizetés megtehető:

– személyesen a Diákszövetség irodájában (Budapest, Pesti Barnabás utca 1. I. emelet, Piarista Gimnázium épülete) minden hétfőn 10-17 óra között.)

– átutalással (Magyar Piarista Diákszövetség, Számlaszám: OTP Bank: 11708001-20504685, SWIFT (BIC) kód: OTPVHUHB. IBAN szám: HU68 1170 8001 2050 4685 0000 0000

– az újsággal együtt kézbesített csekken.

A Diákszövetség tagnyilvántartása szerint sajnos tagjainknak csak alig több mint 30%-a fizette be a 2011-es tagdíját. Ugyan taglétszámunk és az érdeklődők száma is öröndetesen nő, a Szövetség tagdíjbevétele 5%-kal emelkedett, pedig ez az egyik legfontosabb forrásunk, amit a rendezvényeink támogatására, újságunk és hírlevelünk kiadására, működési költségeinkre fordítunk.

Tisztelettel és nyomatékkal kérjük tagjainkat, hogy az esedékes tagdíjat fizessék be, ezzel hozzájárulva ahhoz, hogy fenntarthassuk a Diákszövetség működését, továbbra is adhassuk, sőt fejleszthessük szolgáltatásainkat! Külön szeretnénk biztatni azokat, akik tagdíjhátralékot halmoztak fel, hogy rendezzék a tartozásukat.

Gazdálkodásunk egyensúlya miatt sajnos lehetséges, hogy fel kell majd függesztenünk egyes szolgáltatásainkat (például az újság kiküldését) azoknak, akik évek óta tagdíjhátralékot halmoznak fel.

Ha valakinek tudomására jut, hogy valamelyik diáktársunk nehéz anyagi helyzete miatt nem tud eleget tenni tagdíjfizetési kötelezettségének, ezt jelezze a Diákszövetség elnökségének, hogy a szükséges és lehetséges méltányossággal tudjunk eljárni.

Köszönetet mondunk azoknak, akik 2011-re – kérésünket meghallgatva – lehetőségük alapján az előírtnál nagyobb tagdíjösszeggel támogatták a Diákszövetség működését. Kérjük továbbra is, aki teheti, emelt szinten támogassa munkánkat.

A 2010/11-es tanévben az iskolák és a diákok részére a Piarista Alapítvány által nyújtott támogatásokról külön levélben számoltunk be diáktársainknak.

Strommer Pál

a Magyar Piarista Diákszövetség Főtitkára

Megjegyzés: A tagdíjat feladó neveként és címeként a küldő diákszövetségi tag adatai szerepeljenek. (Cs. P.)

HÍREK

• A piarista tanárok sírjának koszorúzása Budapesten október 28-án (pénteken) 14 órakor a Fiumei úti, illetve Rákoskeresztúri Új Köztemetőben. Találkozás a főbejáratnál.

• Egykori tanárainkért a szentmisét november 4-én (pénteken) délután fél 6 órakor tartjuk immár a felújított Duna-parti piarista kápolnában. (Bejárat a kápolna ismert kapuján át.)

• Antall József iskolatársunk sírját december 9-én (pénteken) 14 órakor koszorúzzuk a Fiumei úti temetőben. (Találkozás a sírnál.)

• Elhunyt diáktársainkért s Antall Józsefért a hagyományos szentmise december 11-én (vasárnap) délután fél 6 órakor, ugyancsak a Duna-parti kápolnában.

• A szokásos óév-búcsúztatóra december 28-án (szerdán) 14 órai kezdettel kerül sor az újonnan megnyitott gimnáziumnak – a kápolna sekrestyéjéhez vezető folyosóról nyíló – II. emeleti, hátsó diákteremben. (Bejárat a Pesti Barnabás utcai kápolnakapun át.)

A budapesti piarista kápolna új igazgatója Szakál Ádám piarista atya. A kápolna bármilyen igénybevitelével (szentmise, keresztelezés, házasságkötés) őt lehet megkeresni.

Telefonok: gimnáziumi porta: 4-864-401; Sapiéntia-porta: 4-864-400

Magyar Piarista Diákszövetség Közhasznú szervezet
Adószám: 19013581-1-41 Elnök: Dr. Oberfrank Ferenc +36 20 552-0189
Számlaszám: OTP Bank: 11708001-20504685
SWIFT kód: (BIC) OTPVHUHB
IBAN szám: HU68 1170 8001 2050 4685 0000 0000

Piarista Alapítvány (Alapító: Magyar Piarista Diákszövetség)
Közhasznú szervezet Adószám: 19013598-1-41
Kuratórium elnök: Görbe László +36 20 478-8888
Számlaszám: ERSTE Bank: 11991102-02103154
SWIFT kód: (BIC) GIBAHUHB
IBAN szám: HU29 1199 1102 0210 3154 0000 0000

Gazdasági ügyek: Pataki Ervin (+36 30) 397 2037; 1052 Budapest, Piarista köz 1.; Levélcím 1364 Budapest 4. Pf. 220; Telefon/üzenetrögzítő: (+36 1) 486 44 32; Internet: <http://www.diakszov.piar.hu>; e-mail cím: diakszov@piar.hu
Hivatalos órák: Budapest, Pesti Barnabás u. 1. I. emelet alatt minden hétfőn 10-17 óra között (Budapesti Piarista Gimnázium)

Tagdíj: aktív keresők évi 3000 Ft, nyugdíjasoknak, tanulóknak és pártoló tagoknak évi 1500 Ft. Külföldiek tagdíja 40 Euro, vagy annak megfelelő más pénznem. **Adományokat** a fenti számlákon köszönettel fogadunk. Befizetés a házi pénztárban a hivatalos órákban, a kiküldött csekkel, vagy banki átutalással a fenti számlákra.

A Piarista Diák következő, 74. száma 2012. március hónapban jelenik meg.

Lapzárta: 2012. február 10.

Piarista Diák • Kiadja a Magyar Piarista Diákszövetség • Nyilvántartási szám: 163/440/1/2008
Szerkesztette a Sajtóbizottság: Borián Tibor, Farkas Zsolt • Jelen lapszámunk a Nemzeti Civil Alap támogatásával készült. • Tördelés: Logod Bt. • Nyomda: Innova-Print Kft. • Felelős vezető: Komornik Ferenc